Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	— 70 к.
» 3 »	2 р. — к.
» 6 »	4 р. — к.
» 1 год	7 р. — к.

Зьмена адрасу: іншагародняя—20 к., мясцовыя—10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок пэтыту пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок пэтыту сярод тэксту	1 р. — к.
За радок пэтыту перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:

За 1 дакумэнт	.35 кап.
За кожны дадатковы	.15
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумэнт	.15
За кожны дадатковы	.5

Публікацыі ЗАГС'—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

8-мы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 170 (2862) Пятніца, 29-га ліпеня 1927 г.

Бюджэт 1927-28 гаспадарчага г.

[illegible]

датках.

У зьвязку-ж з вельмі востра адчуваемай у сучасны момант неабходнасьцю ўжыць усе захады да забесьпячэньня абароны межаў нашага Саюзу, у бюджэце 1927-28 году будзе зьвернута вельмі сур'ёзная ўвага гэтай катэгорыі выдаткаў.

Адным з асноўных выдаткаў адрозьніваючых бюджэт савецкай дзяржавы зьяўляюцца **затраты на народную гаспадарку**.

Задача індустрыялізацыі краіны вымагае далейшага ўзмацненьня, асыгнаваньняў на прамысловасьць пры адначасовым павялічэньні капітальных укладаў. Апроч таго, для лепшага плянаваньня разьвіцьця прамысловасьці і пераразьмеркаваньня найбольш рацыянальна здабытых ёю сродкаў, неабходна ўключыць з 1927-28 г. у бюджэт не ⅓ прыбыткаў дзяржаўнай прамысловасьці, як гэта мела месца ў 1926-27 г., а ўсе 100 проц.

Надзвычайна важным у сучасны момант зьяўляецца магчыма большае **ўзмацненьне транспартнай гаспадаркі**, на якую ўскладаецца цяжкая задача абслугоўваньня ўсё пашыраючагася таваразвароту, а таксама ўцягваньня ў апошні новых тэрыторый Саюзу, да гэтага часу яшчэ ня ўцягнутых у выстарчальнай меры ў гаспадарчае жыцьцё краіны, дзякуючы слабасьці сродкаў зносін. Для выкананьня гэтай задачы, прыросту ўласных прыбыткаў транспарту ня хопіць, і ў 1927-28 г. патрэбна будзе дадатковая досьць вялікая дапамога з боку дзяржаўнага бюджэту.

[illegible]

і дасягне некалькіх дзесяткаў мілёнаў рублёў. Адным з самых буйных выдатковых артыкулаў, якія падлягаюць зьменшаньню, зьяўляецца фонд заработку адміністрацыйных устаноў.

Зьменшаньню падлягае і **дапамога мясцоваму бюджэту** з боку дзяржаўнага бюджэту, бо мясцовы бюджэт узмацняецца з кожным годам і можа ажыцьцяўляць сваімі сіламі ўсё большы лік мерапрыемстваў, якія знаходзяцца пад яго загадам.

Галоўнаю ўмоваю для забесьпячэньня сродкамі самых буйных мерапрыемстваў агульнасаюзнага значэньня, якія фінансуюцца па дзяржаўным бюджэце, зьяўляецца **бездэфіцытнае збалянсаваньне бюджэтаў саюзных рэспублік**. Каб дасягнуць апошняй задачы, ухвалены нядаўна закон аб бюджэтных правах Саюзу і саюзных рэспублік замацаваў за саюзнымі рэспублікамі цьвёрдыя, патрэбныя ім крыніцы.

З мэтаю рацыянальнага выдатку сродкаў дзяржаўнага бюджэту, у 1927-28 г. мяркуецца ўлічыць як мага больш поўна і тыя рэсурсы, якія ў якасьці спэцыяльных сродкаў ведамстваў знаходзяцца ў непасрэдным загадзе апошніх і выдаюцца часта поруч з дзяржаўнымі на тыя-ж патрэбы. У такім самым становішчы знаходзіцца і бюджэт сацыяльнага страхаваньня, выдаткі па якім у значнай меры таксама павінны быць нагоджаны з бюджэтнымі.

СПРЭЧКІ ЗА САВЕЦКУЮ НАФТУ.

БЭРЛІН. 27-VII. Вашынгтонскі карэспандэнт «Бэрлінэр Тагеблят» піша аб канфлікце, які ўзьнік навакол савецкай нафты, што па сутнасьці паміж „Рояль-Дэйч-Шэл" і Рокфэлераўскім трэстам адбываецца сусьветная нафтавая вайна. На долю СССР выпала завідная роля ўдзельніка, якога кожны імкнецца прыцягнуць да сябе.

Карэспандэнт падрабязна гаворыць аб ранейшых спробах Дотэрдынга атрымаць ад савецкага ўраду манаполію на ўсю прадукцыю савецкай нафты, што дало-б трэсту «Рояль Дэйч-Шэл" магчымасьць устанавіць свой кантроль над краінамі і якія рыхтуюць увядзеньне манаполіі на нафту, Францыяй, Гішпаніяй і Італіяй. Дзеля таго, што гэтыя спробы не далі вынікаў, „Рояль Дэйч-Шэл" прымушан адмовіцца ад наступу і абмежавацца абаронай.

Кампанія супроць савецкай нафты праваліласа

Супрацоўніку ТАСС у асьведамленых колах заявілі наконт кампаніі, узьнятай старшынёю нафтавага трэсту «Рояль Дэйч-Шэл» Дотэрдынгам проці савецкай нафты. Кампанія Дотэрдынга проці савецкай нафты праваліласа. Нават у Англіі, не зважаючы на разрыў гандлёвых зносін з СССР, пакупцы савецкай нафты таксама акуратна выконваюць свае абавязацельствы па ўгаворах. Як нафтасындыкат выконвае свае абавязацельствы. Здача і прыём нафтапрадуктаў адбываецца зусім нармальна. У Францыі агітацыя Дотэрдынга спаткана холадна.

Водгукі друку.

НЬЮ-ЁРК, 28-7. Амэрыканскі друк заяўляе, што амэрыканскія банкіры вядуць выгодныя справы і адначасова ня хочуць заснаваць у Маскве гандлёвае бюро. Такія паводзіны інакай, чым сьмешнымі назваць нельга.

«Амэрыкен» у зьвязку з тэлеграмамі з Масквы аб нафтавым канфлікце піша: «Известия» завуць гэта ліцамер'ем. а мы справай. Мы бяром нафту там, дзе яна ёсьць.

БЭРЛІН, 25-VII. Згоду паміж нафтавым сындыкатам і „Стандарт-Ойль" у Нью-Ёрку нямецкі друк ацаніў, як перамогу СССР і прарыў блёкады, якую старалася ўтварыць Англія.

Нямецкая кампартыя супроць імпэрыялістычнай вайны.

БЭРЛІН. 27-VII. ЦК нямецкай кампартыі агалошвае ў зьвязку з набліжэньнем угодак сусьветнай вайны (4 жніўня) адозву да працоўных Нямеччыны, дзе, між іншым, зазначана: „Нямецкія рабочыя павінны зразумець, што барацьба за абарону расейскай і кітайскай рэвалюцыі раўназначна вайне проці імпэрыялістычнай вайны".

Нарэшце адозва заклікае: „Аб'ядпайцеся, каб скінуць урад вайны і голаду. Прэч палітыку супрацоўніцтва з буржуазеяй і грамадзянскага спакою. Усе пралетарскія сілы на абарону кітайскай і расейскай рэвалюцыі".

Проці імпэрыялістычнай вайны, за абарону СССР.

Кампартыя Нямеччыны зьвярнулася да сацыял-дэмакратычнай партыі і да ўсенямецкага аб'яднаньня прафсаюзаў з прапановаю арганізаваць 4 жніўня супольныя дэманстрацыі пад лёзунгамі: „Проці імпэрыялістычнай вайны; на абарону Савецкага Саюзу". Сацыял-дэмакраты адхілілі прапанову, зазначыўшы ў адказе: „Мы ня можам дэманстраваць за савецкую Расею". Усенямецкае аб'яднаньне прафсаюзаў ухілілася ад удзелу ў супольнай дэманстрацыі па фармальных прычынах.

Рабочыя падземнай чугункі далучыліся да камуністаў.

Рабочыя бэрлінскай падземнай чыгункі згадзіліся на прапанову кампартыі аб супольных дэманстрацыях 4 жніўня і паслалі дэлегацыю да сацыял-дэмакратаў і камуністаў. ЦК сацыял-дэмакратычнай партыі і на гэты раз адказаў: „Нямецкая сацыял-дэмакратычная партыя ня можа дэманстраваць за Савецкі Саюз".

Цэленс за мірныя адносіны з СССР.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 27-7. Газэта „Гельсінгін Санемат" зьмяшчае гутарку латвійскага міністра замежных спраў Цэленса з рыскім карэспандэнтам газэты. Спыніўшыся на пытаньні аб супольнай дзейнасьці балтыцкіх дзяржаў, Цэленс адзначыў факт, што Літва і Латвія без узаемнага згавору маюць аднолькавы палітычны напрамак у дачыненьні да СССР. а іменна, захоўваюць самы суровы нэйтралітэт ва ўсіх адносінах, а таксама захоўваюць прынцып нязьвязанасьці ні з Усходам ні з Захадам. Цэленс далей зазначыў, што Польшчы, не зважаючы на вялікія натугі, не ўдалося схіліць цэнтральныя балтыцкія дзяржавы зьмяніць паўночную арыэнтацыю на паўднёвую. Перайшоўшы да пытаньня аб адносінах да СССР, Цэленс заявіў, што лічыць немагчымым стварэньне супольнага фронту проці СССР, бо, водлуг яго думкі, ня толькі балтыцкія дзяржавы, але і Фінляндыя і Польшча—проці такой палітыкі.

„Латвія,—кажа далей Цэленс,—ня будзе ўтвараць такіх згод, якія азначалі-б прывязь у адным напрамку і варожасьць у другім. З сучаснай Расеяй Латвія жыла мірна 7 гадоў. Калі была-б аднаўлена царская Расея, дык з ёю нельга было-б пражыць 7 месяцаў. Калі-б між Расеяй і Англіяй выбухнула вайна, дык Латвія, у кожным разе, захоўвала-б суровы нэйтралітэт у дачыненьні да абодвых краёў".

Красьцінскі на выстаўцы ў Франкфурце.

БЭРЛІН, 26-7. Паўнамоцны прадстаўнік СССР Красьцінскі наведаўся на міжнародную музычную выстаўку ў Франкфурце на Майне. Гарадзкі галава ў прывітаньні паўнамоцнаму прадстаўніку прасіў перадаць савецкаму ўраду шчырую ўдзячнасьць за ўдзел СССР у выстаўцы.

КАНТОН І НАНКІН СУПРОЦЬ МУКДЭНСКІХ ГЕНЭРАЛАЎ.

ПЕКІН РЫХТУЕ ЎСЕАГУЛЬНЫ БАЙКОТ ЯПОНІІ.

Дэклярацыя Гаміндану.

ХАНКОЎ, 26-7. Прэзыдыум Гаміндану апублікаваў дэклярацыю ў адказ на заяву кампартыі аб выхадзе камуністаў са складу ўханскага ўраду.

Дэклярацыя кажа, нібы камуністы імкнуцца рэарганізаваць Гаміндан і ўключыць у ЦК новых членаў. Камуністы гэтым выявілі намер разбурыць Гаміндан.

Далей у дэклярацыі гаворыцца: нядаўняя дэклярацыя камуністычнай партыі, у якой яна асуджае Гаміндан, называе яго контр-рэвалюцыйнай арганізацыяй і абвяшчае аб сваім рашэньні адазваць камуністаў з нацыянальнага ўраду, зьяўляецца лепшай сьведкай змовы камуністаў супроць Гаміндану.

Нацыянальны ўрад зьяўляецца вышэйшым выканаўчым органам Гаміндану і выхад з нацыянальнага ўраду зьяўляецца адначасова выхадам з Гаміндану. Таму адначасова з выхадам з нацыянальнага ўраду камуністы павінны выйсьці з усіх урадавых органаў і ўстаноў.

Кантон хоча замірыцца з Нанкінам.

ШАНХАЙ, 27-VII. Японскае агенцтва Токо наведамляе, што згодна атрыманых японскім міністэрствам замежных спраў вестак з Кантону, Лі-Ці-Сін (кантонскі дыктатар) телеграфаваў Тэн-Шэн-Чы і іншым лідэрам уханскага ўраду прапанову замірыцца з Нанкінам, спыніць унутраны разлад і ўзяць удзел у кампаніі проці мукдэнскіх генэралаў.

Шанхайскі муніцыпалітэт старается.

Рэпрэсіі супроць выплатчыкаў падатку ў Шанхаі.

ШАНХАЙ, 27-VII. Барацьба муніцыпальнай рады шанхайскага сэтльмэнту з кітайскімі выплатчыкамі падаткаў ня спыняецца. Вялізны лік кітайскіх крам зачынен.

Усе кітайскія газэты атрымалі папярэджаньне, што ў выпадку нявыплаты падаткаў у працягу 24 гадзін, будзе спынена падача электрычнай энэргіі. Учора была спынена падача электраэнэргіі ў друкарні права-гамінданаўскага органу «Чайна Кур'ер», які таксама меў такое-ж папярэджаньне. Газэта сёньня выпушчана ў зьменшаным разьмеры, набраная рознымі шрыфтамі. Рэдакцыя працавала пры сьвечках.

Кітайскія банкі таксама атрымалі папярэджаньне, што ў выпадку нявыплаты падаткаў да 1-га жніўня яны будуць зачынены.

Патрабаваньні шанхайскіх выплатчыкаў падатку.

Шанхайскі саюз кітайскіх праваабаронцаў, які вядзе справы кітайскіх выплатчыкаў падаткаў, распрацаваў патрабаваньні, якія будуць перададзены ўпаўнаважанаму па замежных справах нанкінскага ўраду для падачы консульскаму корпусу. Галоўныя з гэтых патрабаваньняў такія:

1) муніцыпальная рада спыняе свае незаконныя дзеяньні, адчыняе зачыненыя крамы, гарантуе, што падобных дзеяньняў ня будзе надалей і выплачвае ўласьнікам кампэнсацыю за ўчыненыя страты.

2) консульскі корпус арганізоўвае спэцыяльны суд для разбору незаконных дзеяньняў муніцыпальнай рады.

3) да скасаваньня няроўнага ўгавору кітайскае жыхарства абірае 11 прадстаўнікоў у муніцыпальную раду.

4) на тэрыторыі сэтльмэнту з кітайцамі належыць абыходзіцца таксама, як і з чужаземцамі. На францускай канцэсіі асацыяцыі кітайскіх выплатчыкаў падатку, у выніку дасягнутай згоды з францускім муніцыпалітэтам, увялі ў муніцыпальную раду 9 часовых сваіх прадстаўнікоў.

Забастоўка служачых кітайскіх банкаў.

ШАНХАЙ, 27-8. У Чэнчжоу (правінцыя Чжэцзян) зачынілася 50 кітайскіх банкаў з прычыны забастоўкі служачых. Некалькі месяцаў назад служачыя дамагліся павялічэньня заработку і палепшаньня абыходзін; аднак, пасьля перавароту Чан-Кай-Шы банкіры спынілі выконваць ускладзеныя на сябе абавязацельствы, у выніку чаго выбухнула забастоўка.

ПРОЦІЯПОНСКІ РУХ У ПЕКІНЕ.

ПЕКІН, 27-7. Агенцтва Чун-Мэй паведамляе: проціяпонскі рух напярэдадні ўзьнікненьня ў Пекіне і Цян-Цзіне. У Пекіне і Цянь-Цзіне мяркуецца арганізацыя проціяпонскага саюзу. Далей мяркуецца правядзеньне ўсеагульнага байкоту ўсіх японскіх тавараў; пекінскаму ўраду будзе прапанована скасаваць кітайска-японскую згоду і адабраць ад японцаў перададзеныя Порт-Артур і Дайрэн. Апроч таго, пекінскаму ўраду будзе пададзена патрабаваньне дамагчыся звароту кітайска-японскай канцэсіі ў Цянь-Цзіне, зачыніць усе японскія газэты і тэлеграфныя агенцтвы, якія дзейнічаюць у Кітаі, зачыніць усе японскія школы для кітайцаў, патрабаваць вываду ўсяго японскага войска, што знаходзіцца ў Кітаі, і пакараць японскіх афіцэраў, якія ўдзельнічалі ў нядаўнім нападзе на кітайскую паліцыю ў Цындао.

Японскае ваеннае міністэрства вывучае становішча ў Кітаі.

ШАНХАЙ, 27-7. У Шанхай прыехаў таварыш японскага вайсковага міністра генэрал Такеучы. Друк паведамляе, што Такеучы прыехаў з мэтаю азнаёміцца з становішчам і абмяняцца думкамі з выдатнымі кітайскімі дзеячамі. Такеучы, водлуг слоў газэт, мае намер наведацца ў Нанкін і Ханькоў і спаткацца з уплывовымі сябрамі абодвых урадаў.

ЧЖАН-ЦЗО-ЛІНАМ ЗАБІТА БОЛЬШ 10 ТЫСЯЧ РАБОЧЫХ І СЯЛЯН.

Дэлегацыя УЦСПС на ціхаакіянскай канфэрэнцыі і ўсекітайскім зьезьдзе прафсаюзаў, якая вярнулася ў Маскву, агаласіла пратэст проці арышту японскіх дэлегатаў на ціхаакіянскую канфэрэнцыю і разгрому левых прафсаюзных арганізацый у Японіі. Дэлегацыя пасылае японскім рабочым і арыштаваным дэлегатам сваё шчырае братэрскае прывітаньне і выказвае ўпэўненасьць, што ніякія паліцэйскія наскокі, ніякія рэпрэсіі ня здолеюць перашкодзіць рабочым Японіі ісьці па шляху, які быў намечан ціхаакіянскай канфэрэнцыяй. У лісьце да працоўных усіх краёў, да рабочых і сялян СССР дэлегацыя зазначае, што за апошнія тры месяцы на тэрыторыі занятай Нанкінам, уханскім урадам і Чжан-Цзо-Лінам было забіта больш 10 тысяч рабочых і сялян.

Канфэрэнцыя агульна-ангельскай фэдэрацыі горнарабочых.

Канфэрэнцыя супроць закону аб прафсаюзах.

ЛЁНДАН, 27-7. 27 ліпеня на пасяджэньні канфэрэнцыі агульна-ангельскай фэдэрацыі горнарабочых абгаварвалася рэзалюцыя аб новым законе аб прафсаюзах.

Рэзалюцыя абмяркоўвае закон і заклікае рабочых усіх галін прамысловасьці аб'ядпацца і перашкодзіць правесьці ў жыцьцё новы закон аб прафсаюзах.

Прамова камуніста тав. Хорнэра.

(Адзіны сродак барацьбы—усеагульная забастоўка).

Дэлегат паўднёвага Уэльсу Хорнэр (камуніст) заявіў: прафсаюзы не павінны чакаць пакуль закон увойдзе ў сілу. Гарнякі павінны зараз-жа пачаць барацьбу, у праціўным выпадку ім прыдзецца згадзіцца на ўсе ўмовы, якія будуць пажаданы капальняўласьнікам.

Адзіны запраўдны сродак барацьбы гарнякоў—аб'яднаньне з рабочымі іншых галін прамысловасьці—зьнішчаецца законам.

Калі нават да ўлады прыдзе рабочы ўрад, то якія ў нас ёсьць гарантыі, што ён ня будзе дзейнічаць таксама, як сучасны урад, які ўжывае закон аб надзвычайным становішчы?

Мы не павінны спадзявацца на магчымасьць утварэньня рабочага ўраду, альбо разьлічваць, што гэты ўрад будзе клясавым урадам. Зусім магчыма, што палітыка рабочага ўраду і інтарэсы гарнякоў будуць процілеглымі, па прыкладу таго, як гэта было па пляну Дауэса (плян Дауэса быў прыняты ў час ураду Макданальда, прычым агульна-ангельская фэдэрацыя горнарабочых рашуча пратэставала супроць пляну Дауэса, лічачы, што ўзмоцнены вываз вугалю з Нямеччыны абвострыць крызіс у ангельскай прамысловасьці).

Калі мы хочам дабіцца збаўленьня, то павінны разьлічваць не на ўрад, а на самых сябе. Мы не павінны спыняцца перад неканфэдэрацыйнымі сродкамі барацьбы. Закон аб прафсаюзах прымушае нас ісьці нелегальным шляхам.

У заключэньне тав. Хорнэр заявіў, што генэральны савет павінен склікаць канфэрэнцыю прафсаюзаў, якая-б пастанавіла ўжыць адзіны рэальны сродак барацьбы, страшны для прадпрыёмцаў, г. значыць абвясьціць усеагульную забастоўку.

Навокала прамовы тав. Хорнэра завязалася дыскусія.

Гэршэр Сьміт не задаволен прамовою т. Хорнэра.

У заключэньне выступіў Гэршэр Сьміт, які заявіў, што з боку Хорнэра не карэктна карыстацца адчыненымі пасяджэньнямі для таго, каб выказваць такія погляды. Хорнэр можа рабіць гэта ў выканкоме фэдэрацыі ў працягу цэлага году (Хорнэр нядаўна быў выбран у выканком фэдэрацыі ад паўднёвага Уэльсу).

Зварочваючыся да Хорнэра, Сміт сказаў: выкладвайце ваш пыл перад намі прыватным парадкам. Вы прыносіце многа шкоды.

Калі ўрад пазбавіць мяне права голасу і адыме ў мяне магчымасьць удзельнічаць у кангрэсе, тады я буду з вамі. Трымайце сябе, як належыць, а калі вы ня хочаце праводзіць палітыку фэдэрацыі, то адыйдзіце.

Члены выканкому фэдэрацыі грызуцца.

Далей Сьміт заявіў, што рабочыя гатовы да барацьбы і калі толькі грызьня ўнутры фэдэрацыі спыніцца, то рабочыя скора будуць гатовы да ўжываньня прафэсыйных сродкаў барацьбы.

Пасьля спрэчак рэзалюцыя была прынята аднагалосна.

Канфэрэнцыя праходзіць пад кіраўніцтвам правага крыла.

Трэба адзначыць, што канфэрэнцыя цалкам знаходзіцца пад кіраўніцтвам правага крыла.

Папярэднія вынікі канфэрэнцыі.

(Спадзяюцца на Макданальда).

Абставіны на канфэрэнцыі можна ахарактэрызаваць наступным чынам: выступленьне Хорнэра было „гласом вопиющего в пустыне". Рэзалюцыя „канфэрэнцыі" замяняе сабою канчатковы адказ ад рэальнай барацьбы; па сэнсу рэзалюцыя цалкам спадзяецца на абяцанкі Макданальда: ён абяцаў адмяніць законапраэкт у выпадку яго звароту да ўлады.

Адбылося зачыненае пасяджэньне канфэрэнцыі, на якой, як паведамляюць, абмяркоўвалася пытаньне аб англа-расейскім камітэце і пытаньне аб удзеле камуністаў у рабочай партыі.

Вынікі гэтага абгаварэньня пакуль што невядомы.

Вобыскі і арышты венскіх камуністаў.

ВЕНА, 27-VII. 26-га ліпеня былі ўчынены вобыскі ў шмат якіх камуністаў, у тым ліку і ў рэдактара «Ротэ Фанэ». Самага рэдактара паліцыя не знайшла. Арыштаваны сябра ЦК аўстрыйскай кампартыі Таман і Талінічар і некаторыя сябры ЦК камсамолу.

Сац.-дэм. за амністыю.

ВЕНА, 27-7. Сацыял-дэмакратычная фракцыя аўстрыйскага парляманту падала дадаткова 2 законапраэкты: адзін аб амністыі арыштаваных у зьвязку з падзеямі 15 і 16 ліпеня, і другі аб распаўсюджаньні закону аб інвалідах, на пацярпеўшых у дні венскіх падзей.

У Заходняй Беларусі.

Суд над беларусам.

Сэсіяй Віленскага акруговага суду ў м. Глыбокім засуджан на 4 гады цяжкага вастрогу з пазбаўленьнем правоў Янка Балаш—былы старшыня Празароцкага гуртка Бел. С.-Р. Грамады. Абвінавачвалі яго па 1 ч. 102 арт. К. К.

Кашары 1-ай брыгады ў Вільні.

У Вільні ёсьць кашары, якія да апошняй пары насілі назву «кашар імя гэн. Шэптыцкага». Апошні зьяўляецца палітычным і асабістым ворагам п. Пілсудзкага. І вось цяпер кашары зьмяняюць свой ранейшы назоў і на іх будзе красавацца надпіс: «Кашары 1-ай брыгады польскіх легіёнаў камэнданта Язэпа Пілсудзкага».

«Помач» для Наваградзкага ваяводзтва.

Рада міністраў пастанавіла прыйсьці з помаччу насельнасьці 5 паветаў Наваградзкага ваяводзтва, маемасьць якіх аказалася зьнішчанай навальніцамі. З гэтай мэтай мін. грамадзкіх прац. мае асыгнаваць 750000 зл. на адбудову зьнішчаных будынкаў, а мін. асьветы 50.000 злотаў на адбудову цэркваў і школ. Гэта матар'яльная помач даецца, як тэрміновая пазыка.

Добрая «помач». Няма чаго сказаць.

У Польшчы.

Данцыгская дэлегацыя аб становішчы ў СССР.

ВАРШАВА, 27-7. Гэтымі днямі ў Себежы адбыўся шматлюдны сход, на якім старшыня данцыгскай дэлегацыі ў СССР зрабіў даклад аб становішчы СССР і аб магчымасьцях гандлю між СССР і Данцыгам.

У зьвязку з кампаніяй данцыгскага друку за пашырэньне савецка-данцыгскага гандлю польскі дыплёматычны прадстаўнік у Данцызе склікаў нараду, у якой узялі ўдзел 24 прадстаўнікі гандлёвых і прамысловых колаў Данцыгу, а таксама 8 прадстаўнікоў польскага ўраду, што прыехалі спэцыяльна з Варшавы.

Францускі географ пра нацменшасьці ў Польшчы.

Жорж Блёндэль, вядомы францускі географ, адведаў Варшаву і цяпер дзеліцца на старонках «Журналь дэ Дэба» сваімі ўражаньнямі. Вось што піша Блёндэль, між іншым, пра нацыянальныя меншасьці Польшчы.

«Гэтую праблему важна развязаць. На 27 міл. палякаў ёсьць дзесяць мільёнаў, якія ня лічаць сябе палякамі.

Украінцы, беларусы... зусім ня маюць жаданьня даць сябе спалёнізаваць. Пад гэтым поглядам мы выслухалі сумныя заявы. Варшаўскі ўрад павінен быць вельмі асьцярожным, каб перарабіць меншасьці ў польскіх патрыётаў... Ліга Нацый да апошняй пары яшчэ не разьвязала нацыянальную праблему, якая ў Польшчы стаіць больш сур'ёзна, чым у іншых новаўтвораных дзяржавах».

Завастрэньне забастоўкі будаўнічых рабочых у Лодзі.

Будаўнічыя рабочыя ужо бастуюць чатыры тыдні. На агульным сходзе, у якім брала ўдзел каля 3000 работнікаў, пастаноўлена зьвярнуцца да будаўнічых рабочых у цэлым краі, каб яны далучыліся да забастоўкі. Цэнтральная арганізацыя будаўнічых рабочых у Польшчы, якая знаходзіцца ў Кракаве, паведаміла лодзінскіх рабочых, што Амстэрдамскі Інтэрнацыянал падтрымае бастуючых матар'яльна.

Жадаюць падвышкі пэнсіі.

У Львове адбыўся мітынг чыгуначных служачых і машыністых. Прамовы мелі востры характар, скіраваны супроць ураду.

Далейшыя арышты.

Газэта «Rzecz Pospolita» (№ 203) піша, што ў сувязі з нібыта выкрытай у Варшаве арганізацыяй украінскіх камуністаў адбываюцца далейшыя арышты.

Агулам арыштавана каля 20 асоб.

Узрост дарагоўлі ад 1 мая 1926 г. да 1 ліпеня 1927 г.

Даныя за час ад 1 мая 1626 г. да 1 ліпеня 1927 г. дае наступная табліца ўзросту дарагоўлі:

За 1 кілёграм	1 мая 1926 г.	1 ліпеня 1927 г.
Валовае мяса	2 зл. 10 гр.	3 зл. 10 гр.
Бульба	— 12 гр.	— 20 гр.
Хлеб	— 44 гр.	— 65 гр.
Масла	5 зл. 20 гр.	5 зл. 60 гр.
Мука	— 90 гр.	1 зл. 10 гр.
Цукер	1 зл. 28 гр.	1 зл. 45 гр.
Сала	2 зл. 80 гр.	3 зл. 80 гр.
Вяндліна	4 зл. —	5 зл. 60 гр.
Літр малака	— 34 гр.	— 45 гр.
Тона вугольля	42 зл. —	51 зл. —
1 яйцо	— 10 гр.	— 16 гр.

У сярэднім сям'я з 3 асоб выдавала за дзень у маі 1926 г. 4—4½ злотых; цяпер выдае 7—7½ злотых. Такім чынам, выдаткі ўзрасьлі больш як на 50 проц.

Лётная лінія Варшава—Вільня.

У скорым часе, як паведамляе «Słowo» (№ 167) будзе адкрыта новая лётная лінія Варшава—Вільня.

Абслужваньне гэтай лініі даверана польскай лётнай фірме «Аэралёт».

За дзень.

Ганаровыя паліцэйскія.

Бауэр вельмі здаволены сваім званьнем сацыял-дэмакрата. З яшчэ большым апэтытам ён сьнедаў у аўторак раніцой, калі пад націскам і прамым загадам ЦК сацыял-дэмакратаў была сарвана ўсеагульная забастоўка і паўстаньне ў Вене.

Бауэр выратаваў папоўскую Вену. Бауэр падарыў жыцьцё шмат якім паліцыянтам.

Ён мае чым ганарыцца. Яшчэ больш можа ім ганарыцца аўстрыйская буржуазея.

Гэткага сацыял-дэмакрата нават у Нямеччыне ня знойдзеш. Вось Носкэ прыдушыў паўстаньне спартакаўцаў у Бэрліне, альбо забіў Лібкнэхта і Люксэнбург, але-ж рукамі паліцэйскіх і юнкяроў. Гэта-ж асобная рэч. Але вось наш Бауэрчык ня тое. Паліцэйскіх ды ўсякае там войска ў бок. Вось у нас свой сацыял-дэмакратычны саюз абароны ад... рабочых ёсьць. Мы самі з ўсякімі там рэвалюцыямі справімся.

Сацыял-дэмакраты могуць быць задаволены сваім папоўскім урадам. Папоўскі ўрад здаволены сваімі новымі паліцэйскімі.

Адзіны фронт зьнізу.

Перад надыходзячай небясьпекай вайны ўзварушыўся ўвесь пралетарыят. Дэманстрацыі адбываюцца ў Англіі, Францыі, Нямеччыне, Бэльгіі, Чэхаславакіі і інш. Пралетарыят пад кіраўніцтвам камуністаў рыхтуе адпор імпэрыялістам. Пралетарыят рыхтуе грамадзянскую вайну ў адказ на імпэрыялістычную вайну.

Вернымі псамі імпэрыялістаў і вартаўнікамі іх спакою застаюцца сацыял-дэмакраты.

Калі камуністычная партыя Нямеччыны прапанавала ЦК сацыял-дэмакратаў наладзіць агульныя дэманстрацыі супроць вайны, дык ЦК сацыял-дэмакратаў не знайшоў магчымым гэта зрабіць, бо яны ня могуць «дэманстраваць за СССР».

Яны лічаць, што будучая вайна, зусім не закране інтарэсаў пралетарыяту Нямеччыны, Францыі, Польшчы, Англіі ды іншых краін.

Яна закране толькі СССР, а рабочых СССР, якія дазволілі сабе гэткае свавольства як адабраць фабрыкі і зямлю ад капіталістаў і абшарнікаў, хто гэта абараняць стане? Сацыял-дэмакратам гэта не да твару і не да густу.

Здраднікі рабочае справы і паслугачы імпэрыялістаў застаюцца вернымі капіталізму да канца дзён сваіх. Адзіны рэвалюцыйны фронт пралетарыяту будзе створаны зьнізу самымі рабочымі масамі.

Рабочыя бэрлінскай падземнай чыгункі самі зьвярнуліся да камуністаў, каб 4 жніўня (гадавіна сусьветнай вайны) наладзіць супольныя дэманстрацыі пратэсту супроць вайны. Няхай сацыял-дэмакраты перашкаджаюць пралетарыяту арганізаваць адпор ваяўнічаму фашызму і імпэрыялізму, гэта яшчэ больш дапаможа працоўным масам сцэмантаваць свае шэрагі для барацьбы з небясьпекаю вайны пад кіраўніцтвам камуністаў.

Усьлед за Англіяй Японія.

Пакуль грамадзянская вайна ў Кітаі адбывалася ў правінцыях ніжняга Ян-Цзы-Цзяну і галоўным сваім вострыём была накіравана супроць ангельскага імпэрыялізму, Японія прытрымлівалася палітыкі нэйтралітэту, а часам і садзейнічала кітайскаму вызваленчаму руху ў яго барацьбе з ангельскім уціскам.

Рэзка зьмянілася становішча пасьля заняцьця Чан-Кай-Шы Шанхаю і Нанкіну, разгрому мукдэнскіх мілітарыстаў у Хэнані і пачатку ваенных падзей на тэрыторыі Шандуньскай правінцыі, там, дзе асабліва пашыраны японскі ўплыў. Яўная небясьпека разгрому Чан-Цзо-Ліна яшчэ больш штурхала Японію на актыўнае выступленьне ў Кітаі.

Там ў апошнія часы мы маем шэраг выпадкаў, калі японскае войска прымала актыўны ўдзел у барацьбе на баку шаньдунцаў. Усё гэта значна абурала кітайцаў і выклікала вялікі выбух супроць японскага руху. Магчыма, што на днях распачнецца ўсеагульны байкот японскіх тавараў, што будзе толькі пачаткам для ўпартай барацьбы кітайцаў з японцамі.

Японіі пагражае лёс Англіі. Японцаў у Кітаі пачнуць гэтак біць, як б'юць ангельцаў.

„Аргумэнты" на карысьць Кавэрды.

Віленская манархічная газэта «Слово» зьмясьціла гэтымі днямі артыкул Cat'а пад загалоўкам; «Міласьлівасьць, найсалодшае права каралёў», у якім аўтар вылазіць са скуры, каб даказаць, што польскі суд вынес па справе забойства нашага пасла вельмі суровы для Кавэрды прыгавор.

Артыкул быў, відаць, разьлічан на тое, каб падбухторыць вядомую частку грамадзянства на рашучую акцыю перад урадам аб зьмягчэньні кары для Кавэрды.

Спазьніўся пан Cat... У наступным № «Слова» ужо можна было прачытаць аб тым, што прэзыдэнт Польскай рэспублікі не знайшоў магчымым зьменшыць кару для Кавэрды.

Публікуючы аб гэтым, газэта вельмі шкадуе, што так сталася і заўважвае, што «аргумэнты, выказаныя ў артыкуле, ня страцілі свайго значэньня».

Што-ж гэта за аргумэнты?

> «Пагроза пятнаццацігадовага зьняволеньня Кавэрды зьяўляецца чымсь такім, што абцяжарвае сумленьне кожнага чалавека, бо на кожнага з нас спадае атам віны, таму што мы ўсе змагаліся з бальшавізмам». (Падчыркнута намі Рэд.).

Інакай сказаць,—аўтар ускладае віну за забойства нашага пасла, тав. Войкава, на ўсё польскае грамадзянства, ці можа на тую частку яго, ад імя каторай аўтар мае права гаварыць.

Віншуем аўтара са шчырым прызнаньнем і зусім згаджаемся з яго сьцьвярджэньнем.

Мы-ж і казалі, што ўчынак Кавэрды падказан яму вядомымі нашымі ворагамі і таму вымагалі ад польскага ўраду належных крокаў у гэтым кірунку. І што-ж? Цалкам нічога, апрача салодкіх выкрутасаў.

Яшчэ адзін аргумэнт п. Cat'а на карысьць Кавэрды:

> „Скажуць нам: гэта нонсэнс стварыць такія забурэньні грамадзкай думкі і небясьпеку канфлікту з-за жыцьця аднаго чалавека. Так, але сучаснае жыцьцё ведае такія прыклады: плыве аграмадны параход праз Атлянтык ці Ціхі акіян. Плывуць на ім тысячы людзей шмат грошай, пошты... І ў адну з начэй упадзе у ваду дзіця. Здавалася-б нонсэнсам дзеля аднаго дзіцяці затрымоўваць бег такой аграмаднай махіны. Аднак, параход спыняецца і сьвет рэфлектараў шукае па акіяну і высылаюцца лодкі, мабілізуецца значна больш энэргіі, чым ёсьць надзеі на паратунак".

Не, пане Cat! Кавэрда для польскай дзяржавы ня дзіця, упаўшае ў мора. Кавэрда—паслухмяная снасьць у руках банды, якая ўзрывае карабель польскай дзяржавы.

У тым-та і бяда кіруючай каманды польскага дзяржаўнага карабля, што яна ня бачыць здрадзеяў, прытуліўшыхся ў кутках карабля, каб яго ўзарваць, а бачыць... дзіця, упаўшае ў мора, у асобе таго, хто ўзяўся выканаць здрадзейскую думку.

Ня доўга паплавае такі карабель пры такой камандзе.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

ЧЫРВОНЫ ФЛЁТ У ХВІЛІНУ НЕБЯСПЕКІ З ГОНАРАМ ВЫКАНАЕ СВАЕ АБАВЯЗКІ.

З загаду Р.В.С. СССР.

МАСКВА, 28-7. У апублікаваным за подпісам тав. Варашылава загадзе гаворыцца: «З 20 па 25 ліпеня, прымаючы асабовы ўдзел у марскім паходзе і аглядаючы Балтыйскі флёт, [illegible]

[illegible] Чырвонафлёцкі, камандзіры і палітпрацаўнікі выявілі ў паходзе [illegible]

[illegible] Матар'яльнае становішча карабльоў [illegible] Агульны культурны ўзровень флёту значна падняўся.

У заключэньне, адзначаючы шэраг недахопаў, загад гаворыць: [illegible] Балтыйскі чырвоны флёт павінен [illegible]

[illegible] у хвіліну небясьпекі з гонарам выканае свае абавязкі.

VI пленум ЦКК УсеКП(б).

МАСКВА, 27-7. На вячэрнім пасяджэньні ЦК і ЦКК УсеКП(б) 26-га ліпеня [illegible]

[illegible]

Пленум ЦКК УсеКП(б) зачыніўся.

Справа атамана Аненкава.

СЯМІПАЛАЦІНСК, 28-7. [illegible]

[illegible] вецкія сынкі. Рабочых ня было. З станіц ішлі пераважна заможныя казакі. Кажучы аб фармаваньні часьцей у Сяміпалацінску, Аненкаў прагаварыўся, што фармаваў „галубых уланаў“ і «чорных гусараў», хоць учора ён адхіляў гэта. Тут выяўляецца, што атрад, які называўся дабрахвотніцкім, па справе складаўся з мабілізаваных асоб, якія загадам залічаліся дабрахвотнікамі. „Дабрахвотнікі» атрымлівалі лепшае ўтрыманьне. Наконт унутранай арганізацыі атраду Аненкаў спрабуе даць малюнак таварыскіх адносін, якія існавалі нібыта між салдатамі і афіцэрамі. Аднак малюнак гэты разьбіваецца матар'яламі дазнаньня. Сябра суду Мазюк зачытвае загад Аненкава аб пакараньні за неатдачу чына[illegible] якія знаходзіліся ў Сяміпалацінску, па загаду Аненкава сьпявалі «божа, цара храні.»

Асабліва цікава тлумачэньне Аненкава яго спробы вырашыць нацыянальнае пытаньне. Аненкаў спачатку зацьвярджае свае прыхільныя адносіны да кіргізаў. Аднак, ў адказе на запытаньні пракурора ён прызнае, што аненкаўцы білі мірных кіргізаў (палкоўнік Кузьняцоў выдаў аб гэтым у брыгадзе пісьмовы загад).

У палкох, дзе былі расейскія афіцэры, панавала мардабойства, яўрэяў у атрад не залічалі. На запытаньне пракурора: «ці правільна вырашылі нацыянальнае пытаньне»—Аненкаў адказвае: «Цяпер прызнаю памылку».

Гутарка тав. Крыленкі з чужаземнымі карэспандэнтамі.

26-га ліпеня ў галоўнага памочніка пракурора рэспублікі Крыленкі адбыўся прыём чужаземных карэспандэнтаў, у гутарцы з якімі Крыленка даў дакладную характарыстыку працэсу Дружалоўскага.

«Я, зразумела, добра разумею,—заначыў між іншым Крыленка,—тыя матывы, у моц якіх міжнародная прэса ня так ахвотна піша аб працэсе Дружалоўскага, як яна ў свой час пісала аб нібыта сапраўдных дакумантах Дружалоўскага. Я ўсё-ж такі спадзяюся, што міжнародная прэса знайдзе ў сабе адвагу поўнасьцю высьветліць факты, якія ўстанавіў працэс, і нават тая прэса, якая зусім не настроена да нас спрыяюча. Мы спрыяльнасьці, аднак, зараз не дамагаемся, мы чакаем толькі ад вас аб'ектыўнага і бесстароннага зьмяшчэньня ўсіх фактаў, устаноўленых судом». Далей Крыленка адхіліў чуткі, якія паходзяць з заграніцы, аб масавых арыштах, учыненых у СССР, аб арыштах савецкіх грамадзян «толькі за знаёмства з чужаземцамі, якія жывуць у СССР» і інш. глупствы.

Становішча гарнякоў на Балканах

«Кормяць горш, чым сьвіней».

У Баўгарыі ўсяго 10 тыс. гарнякоў, з якіх 7 тысяч працуюць у дзяржаўнай прамысловасьці і 3 тыс.—у прыватнай.

Буйныя дзяржаўныя руднікі знаходзяцца ў Пернiку, дзе на іх занята 6 тыс. рабочых, галоўным чынам, вуглякопаў. У Плакерніцы ёсьць медныя рудні.

За апошнія гады прадукцыйнасьць рудняў значна павялічылася, дзякуючы рацыяналізацыі вытворчасьці. У апошні час наглядаецца крызіс, які тлумачыцца адсутнасьцю рынкаў. Здабыча павялічваецца, галоўным чынам, у прыватных руднях, бо ўласьнікі іх маюць сваіх уплывовых прадстаўнікоў ва ўрадзе, і яны стрымліваюць разьвіцьцё дзяржаўнай прамысловасьці, каб з большым посьпехам разьвівалася прыватная.

Рацыяналізацыя балюча адбілася на становішчы гарнякоў. Вось некалькі характэрных лічбаў: у 1924 годзе рудні ў Перніку з 7950 рабочымі здабывалі 3171 тыс. тон у дзень, а ў 1926 г. — 5.973 рабочымі—3.945 тыс. тон.

Васьмігадзінны працоўны дзень, з гэткімі вялікімі цяжкасьцямі заваёваны гарнякамі, быў скасован пасьля фашысцкага перавароту ў 1923 годзе і павялічан зараз да 12-16 гадзін.

Заработак зусім невялічкі. У дзяржаўнай прамысловасьці ён складае 96 леваў у дзень (у 1 даляры 140 леваў). Між тым, дзённы пражытачны мінімум—240 леваў, значыць, гарняк атрымлівае толькі 40 проц. яго. Яшчэ горш становішча ў прыватнай прамысловасьці, дзе дзённы заработак складае толькі 40 леваў.

Кватэры гарнякоў горш горшага. Яны жывуць у бараках, кладучыся спаць на нарах, якія ўвесь час занятыя: зьмена ўступае месца другой зьмене. Аховы працы няма, сацстраху таксама.

Арганізацыі гарнякоў вельмі слабыя. Яны былі моцнымі да фашысцкага перавароту 1923 году. З 1905 году існаваў саюз гарнякоў, які карыстаўся вялікім уплывам, дзякуючы сваёй актыўнасьці. Пасьля перавароту ўрад, не без дапамогі ўрангелеўцаў, разграміў саюз. Тав. Тэмейвіо Неняў быў зьверскі забіт фашыстамі.

Рэвалюцыянэры, аднак, ня страцілі свайго ўплыву на гарнякоў. На рабочых сходах гарнякі не давалі казаць рэфармістам. У 1926 годзе гарнякі Перніку спрабавалі аднавіць мясцовую сэкцыю, але гэта не ўдалося, бо рэакцыя была вельмі моцнаю. Тым ня менш, рабочы рух расьце з кожным днём. У апошні час было абрана ў парлямант 5 рабочых.

Саюз разгромлен.

У Югаславіі гарнякоў 44 тыс.: у Славеніі—17 тыс., у Босьніі—8.500, у Харвацыі—7 тыс. і ў Сэрбіі—11.500. Эўрапейскі крызіс горнае прамысловасьці закрануў і Югаславію, і паўсюды заўважаецца зьмяншэньне здабычы.

Працоўны дзень у Югаславіі фармальна ўстаноўлен у 8 гадзін для падземных рабочых і ў 10 гадз.—для наземных. Сапраўды-ж ён значна большы, бо шырока ўжываецца зьдзельшчына, асабліва ў Сэрбіі.

Заработак малы. Згодна рэфармісцкіх даных, ён складае 68 проц. даваеннага, а рэвалюцыйныя прафэсыяналісты зацьвярджаюць, што ён складае 40-50 проц. для ніжшых катэгорый рабочых, 60 проц.—для кваліфікаваных і 70 проц.—для высокакваліфікаваных.

Як і ў Баўгарыі, большасьць гарнякоў паходзіць з пралетарызаваных сялян, але затое тут шмат і чыстакроўных пралетарыяў.

У Славеніі існаваў да 1922 году саюз гарнякоў, які яднаў 4 тыс. рэвалюцыйных рабочых. Але ў 1923 годзе пасьля забастоўкі рэакцыя ўзмацнілася, і саюзу прышлося перайсьці на нелегальнае становішча. Потым гэты саюз зьліўся з рэфармісцкім саюзам і паступова страціў усякі ўплыў. Што датычыць рэфармісцкага саюзу, дык ён яднае некалькі сот сяброў і ня мае ніякага ўплыву.

Гарнякі Харвацыі знаходзяцца пад уплывам сялянскае партыі Радзіча. У Сэрбіі зусім няма гарняцкага саюзу.

20.000 гарнякоў бяз працы.

У Румыніі 80 тыс. гарнякоў. З іх 60 тыс. занята на нафтавых промыслах, а рэшта—на здабычы вугалю і солі.

У горнай прамысловасьці існуе 8-мігадзінны працоўны дзень, а ў нафтавай—рабочыя заняты 10-12 гадзін. Заработак складае толькі 50 проц. даваеннага.

Нядаўна, з прычыны рацыяналізацыі, скарочана каля 20.000 рабочых нафтавае прамысловасьці.

Да 1924 году ў Румыніі існаваў рэвалюцыйны саюз гарнякоў з 4 тыс. сяброў, але ён быў распушчан у гэтым-жа годзе. Тады-ж быў выдадзен закон забараняўшы стачкі, і гэта зацiснула саюзныя арганізацыі. Аднак, рэвалюцыйныя элемэнты ня страцілі свой уплыў сярод гарнякоў.

Рэфармісцкая фэдэрацыя мае 8 тыс. сяброў. Фашысты спрабавалі разграміць гэту арганізацыю, але гэта ім не ўдалося.

Грэцкія «карпарацыі».

У Грэцыі горная прамысловасьць мала разьвіта. Ёсьць мэталічныя рудні ў Атэнах і ў Лаўрыо. Там працуе да 3 тыс. гарнякоў. Заработак малы—20-40 драхм у дзень (у даляры—60 драхм). Саюзнай арганізацыі няма. Існуюць самастойныя арганізацыі, гэтак званыя „карпарацыі“, якія не карыстаюцца ніякім уплывам.

К. М.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

Прыезд тав. Ракоўскага ў Маскву.

МАСКВА, 26-VII. У Маскву прыехаў паўнамоцны прадстаўнік у Францыі тав. Ракоўскі.

Тав. Александроўскі прыбыў у Гельсінгфорс.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 25-7. Нова назначаны паўнамоцны прадстаўнік СССР у Фінляндыі тав. Александроўскі перадаў уварыцельныя граматы Танеру, які замешчае прэзыдэнта рэспублікі.

Амэрыканская часопісь аб плянах Пілсудзкага.

Амэрыканская часопісь (за чэрвень) „Лівінг Агэ», аглядаючы польска-савецкія ўзаемаадносіны, піша: «Пілсудзкі і тыя, што цяпер стаяць у ўлады ў Польшчы, прапаведуюць экспансыю ў форме фэдэрацыі. Іншымі словамі, яны жадаюць утварыць фэдэрацыйную дзяржаву, куды ўваходзілі-б Літва, Беларусь і Украіна».

Ліндберг ізноў ляціць праз Атлянтык,

Палкоўнік Ліндбэрг, які пераляцеў праз Атлянтык з Нью-Ёрку ў Парыж, зьбіраецца зноў ляцець з Нью-Ёрку ў Парыж. У гэты раз Ліндбэрг мае намер ляцець на чале эскадры ў 10 самалётаў.

Важнае адкрыцьцё для авіяцыі.

У Канадзе, як даносяць з Лёндану знайдзены багатыя залежы надзвычайна каштоўнага лёгкага мэталю, т. зв. бэрылюм. Мэталь гэты на адну трэцюю лягчэйшы за алюміні, значна цьвярдзей за яго і надзвычайна цягучы. Да апошняга часу бэрылюм быў такі рэдкі, што цана яго была ў 30 разоў большай, як золата.

Прапалі бэльгійскі консул і карэспандэнт „Таймс“.

ШАНХАЙ, 27-VII. Чужаземны друк у Шанхаі перадае атрыманае з Ханькоу па радыё паведамленьне аб тым, што таемна зьніклі бэльгійскі консул і карэспандэнт лёнданскай газэты «Таймс».

Скасаваньне мыту на вывазны кітайскі чай.

ШАНХАЙ, 27-VII. Міністэрства фінансаў нанкінскага ўраду скасавала мыту на кітайскі чай, які вывозіцца заграніцу і загадала чаепрамыслоўцам палепшыць якасьць вывознага чаю.

Расейцы ў Алясцы.

У горадзе Філёдэльфіі Паўночна-Амэрыканскіх Злуч. Штатаў утворан часовы камітэт рускай Аляскі, які стаў прадстаўляць расейскую насельнасьць гэтай вялізарнай амэрыканскай правінцыі. Камітэт падаў ураду Штатаў мэмарыял, у якім пералічвае жаданьні расейскай насельнасьці Аляскі.

Мэмарыял гэты сьцьвярджае, што насельнасьць Аляскі з боку гаспадарчага зусім забыта, эксплёатуецца трэстамі горнай прамысловасьці, а з боку палітычнага ня мае свайго прадстаўніцтва ў амэрыканскім кангрэсе.

Часовы камітэт Аляскі жадае для гэтай правінцыі правоў самастойнага амэрыканскага штату, ужываньне расейскай мовы, як мовы ўрадавай у Алясцы, побач з ангельскай, а таксама рэвізіі трактату паміж Расеяй і Злучанымі Штатамі ў справе Аляскі.

Як вядома, Аляска калісь-ці была расейскай правінцыяй, якую царскі ўрад спрадаў Амэрыцы. Цяпер рускія ў Алясцы адчуваюць на сабе вынік трактаваньня жывых грамадзка-тэрытарыяльных арганізмаў, як мёртвых прадметаў гандлю.

Куды ідзе „Беларускі Сялянскі Саюз“ п. п. Ярэміча і Рагулі?

Калі ўвосень 1922 году на тэрыторыі сучаснай Польскай рэспублікі распачалася перадвыбарчая кампанія ў Сойм і Сэнат, дык і беларусы, якія апынуліся ў межах Польшчы, заварушыліся. Сталі думаць аб тым, што і як рабіць. Першым і галоўным пытаньнем было, ці ісьці на выбары, ці байкатаваць іх. Справа ў тым, што сьвядомыя палітычныя беларускія колы ў гэты час спадзяваліся на тое, што Зах. Беларусь не астанецца ў складзе панскай Польшчы. Удзел у выбарах, па думцы некаторых беларускіх палітычных дзеячоў, мог быць растлумачан, як укосвае прызнаньне беларусамі законнасьці захвату Польшчай беларускіх тэрыторый. Другая частка схілялася да іншай думкі: няўдзел у выбарах беларускіх сіл дасьць перавагу ў Зах. Беларусі польскім партыям і зробіць уражаньне на цэлым сьвеце, быццам беларусаў у Польшчы амаль зусім няма, ці, калі і ёсьць, дык яны настолькі яшчэ слабыя, што ня могуць выступаць арганізавана. Гэтая частка беларускіх дзеячоў высоўвала і яшчэ адзін паважны матыў для прынцыпу ўдзелу ў выбарах—гэта выкарыстаньне выбарчай кампаніі ў мэтах пашырэньня нацыянальнай і сацыяльна-палітычнай сьвядомасьці сярод беларусаў Польшчы і праз гэта пашырэньне барацьбы супроць асымілятарскай польскай палітыкі.

Урэшце, амаль ня ўсе беларускія кірункі прызналі слушнасьць апошніх матываў і парашылі па выбары ісьці нацыянальным фронтам.

Адбыліся выбары. Беларусы ў згодзе з іншымі нацменшасьцямі Польшчы вельмі добра правялі выбарчую кампанію. Але, былі, разумеецца, пры гэтым і хібы ў тым сэнсе, што выбранымі ў Сойм аказаліся і такія палітычныя беларускія дзеячы, перакананьні якіх не заўсёды і далёка не ва ўсім адпавядалі настроям і патрэбам нашага сялянства.

У Сойм і Сэнат прайшло досыць такіх беларускіх элемэнтаў, якія не адзначаліся цьвёрдасьцю сваіх сацыяльна-палітычных поглядаў і такіх, якія гатовы бычі ў крытычны момант пасьлізнуцца і пайсьці на згоду з элемэнтамі, па сутнасьці варожымі інтарэсам беларускага працоўнага народу.

Зусім зразумела, што пры такой рознашэрснасьці сваіх палітычных поглядаў і ўхілаў **беларускія паслы не маглі скласьці адзінай моцнай арганізацыі** і ад самага пачатку іх сумеснай працы ў польскім Сойме адчуваўся разнабой, які з кожным месяцам усё павялічваўся і паглыбляўся.

Урэшце, з Беларускага Соймавага клюбу выступіла **група паслоў, якая заклала** новую палітычную групоўку—**«Беларускую Сялянска-Работніцкую Грамаду»**, з праграмай больш адпавядаючай жаданьням сялянска-рабочых беларускіх мас, чым нявыразная беспраграмная дзейнасьць Беларускага клюбу.

Тады, сярод рэшты пазастаўшыхся ў **Беларускім Клюбе** паслоў пачалася **далейшая дыфэрэнцыяцыя**, у выніку чаго **зьявіўся на сьвет «Беларускі Сялянскі Саюз»**. На чале яго сталі паслы: Фабіян Ярэміч і Васіль Рагуля. Яны па матывах, аб якіх мы будзем гаварыць ніжэй, **адсэпароўваюцца ад Грамады і ў той самы час не адсэпароўваюцца ад Беларускага Соймавага Клюбу**, бо астаюцца ў ім і вядуць супольна з ім палітычную працу. Значыць, **галоўным сэнсам стварэньня Сялянскага Саюзу было змаганьне з Грамадой за ўплывы на беларускія масы, баязьнь страціць пад нагамі палітычны грунт і сваё пасольскае палажэньне.** Сельсаюзьнікі пачулі небясьпеку і пагрозу з боку Грамады і ўдарыліся ў палітычную гульню, якая заўсёды адзначала грамадзкую дзейнасьць і пасла Ярэміча і пасла Рагулі. Яны сталі галасна і рашуча даказваць, што Сялянска-Работніцкая Грамада зьяўляецца арганізацыяй пераважна рабочай і гарадзкой, а рабочых беларусаў у гарадох амаль што зусім няма і таму Грамада зьяўляецца арганізацыяй з перавагай не беларускіх элемэнтаў і, значыць, не адпавядаючай істотным нацыянальным патрэбам беларусаў. Мала таго, **яны сталі даказваць, што інтарэсы рабочых і сялян моцна адрозьніваюцца адзін ад аднаго, а часам і варожыя паміж сабою.** Адсюль ідэалёгічны вывад: трэба інтарэсы сялянства ў цэлым адасобніць ад інтарэсаў рабочых і павесьці змаганьне за палепшаньне сялянскай долі выключна сіламі аднаго сялянства і г. д. Ясна, што такімі разважаньнямі п. п. Рагулі і Ярэмічы хацелі разбудзіць у беларускім сялянстве не яго сацыяльную сьвядомасьць, фактычна **яны хацелі разбудзіць у нашым сялянстве нацыянальны шавінізм, скіраваны ня так процi польскіх паноў-прыгнятацеляў, як процi рабочых небеларускай нацыянальнасьці.**

З такімі сваімі палітычнымі перакананьнямі яны пусьціліся ў вёску і сталі там змагацца з Грамадою, абвінавачваючы яе ў тым, што яна не сялянская і нават не беларуская, а сябе выхваляючы і выстаўляючы першымі прыяцелямі беларускага сялянства.

Аднак, **беларускае сялянства не паверыла іх палітычнай праграме і не пайшло за імі.** Яно масамі пайшло за Сялянска-Работніцкай Грамадой, бо палічыла, што з сучасным панска-абшарніцкім буржуазным укладам жыцьця ў Польшчы можна змагацца не разрозьніваючы, і пры гэтым умысна, сілы прыгнечаных клясаў, а яднаючы іх; што ўмысна адмаўляцца ад саюзу з рабочымі хоць-бы і іншых нацыяў—гэта шкодна для самога сялянства. **Сялянства Зах. Беларусі рашуча адкінула ад сябе тую ідэалёгію,** якую яму хацелі навязаць збанкрутаваўшыя палітычныя гешэфтмахэры. Яно, ня гледзячы на прасьледаваньні з боку польскай адміністрацыі, зьдзекі і катаваньні, пайшло за Грамадой. **І ня гледзячы на тое, што польскі ўрад нячуванымі рэпрэсіямі разграміў Грамаду і пасадзіў у вастрог яе правадыроў, беларускі народ і пасьля гэтага не пайшоў за п. п. Рагулямі і Ярэмічамі,** як яны ні ўвіхаліся каля яго.

Мы перакананы, што і ня пойдзе, бо народ зразумеў ужо, які гэта беларускі Сялянскі Саюз Ярэміча і Рагулі, каму ён патрэбен і якая вартасьць тых, хто ім кіруе. **Беларускі народ у Польшчы зразумеў, што адасоблены «Сялянскі Саюз» яму ня толькі не патрэбен, а нават шкодны, асабліва пры цяперашняй палітычнай сітуацыі ў Польшчы, вымагаючай згуртаваньня рэвалюцыйных сіл, а ня іх расьцярушаньня.** Ён зразумеў, што «Сялянска-Рабочая Грамада» імкнецца да згуртаваньня сіл усіх прыгнечаных элемэнтаў Зах. Беларусі і тым павялічвае агульную адпорнасьць супроць панскага ўціску.

Паны Ярэмічы і Рагулі таксама, відаць, зразумелі, што іх палітычная гульня скончылася для іх поўным палітычным фіяскам; што рэпрэсіі супроць грамадзістаў ня толькі ім не дапамаглі, але ў вачох сялянства нават яшчэ перашкодзілі; урэшце, што ўтварэньне сялянскага саюзу было зусім непатрэбна ні з якога боку. Разам з гэтым стала ясным, што, ствараючы сялянскі саюз, п. п. **Ярэміч і Рагуля кіраваліся ня чыстымі ідэёвымі пабудкамі і карысьцямі для беларускага сялянства, а пабудкамі барацьбы з грамадзістамі з-за ўплываў на масы, з-за пасольскіх мандатаў,** якія вось-вось ужо канчаюцца.

Пан Рагуля і пан Ярэміч выбражаюцк сябе палітычнымі дзеячамі, але што ад гэтага карысьці, калі ні ў Заходняй, ні ў Усходняй Беларусі ніхто ня верыць таму, што шлях, выбраны імі, ня прыводзе, калі ўжо ня прывёў, да тупіку, у якім сядзяць шмат ужо хто з беларускіх палітычных «дзеячоў», пачынаючы ад Аляксюка і канчаючы Паўлюкевічам, Умястоўскім і інш.

Селянін.

У Савецкай Беларусі.

Грамадзкасьць у справаздачы каапэрацыі.

(М. Крупкі, Барысаўшчына).

У Крупскім раёне ўжо даўно існуе на практыцы мэтад тымчасовага абгляду каапэрацыйнае арганізацыі да яе справаздачы перад мясцовымі органамі.

Дзеля гэтага тымчасова ўтвараецца камісія з прадстаўнікоў мясцовых партыйных, прафэсыянальных органаў і суседняга каапэратыву дзеля абсьледваньня на месцы працы данага спажывецкага т-ва.

Гэты мэтад мае шмат станоўчых бакоў.

Папершае, ёсьць магчымасьць на месцы азнаёміцца з дзейнасьцю каапэратыву.

Падругое, на падставе абгляду даюцца каапэрацыі самыя дакладныя дырэктывы ў далейшай працы.

Патрэцяе, суседні каапэратыў мае магчымасьць, вывучыўшы добрыя і дрэнныя бакі дзейнасьці данага т-ва, гэты вопыт скарыстаць у сябе.

Нажаль, інструктарскі пэрсанал яшчэ слаба абслугоўвае каапэратывы, якія ў гэтым адчуваюць патрэбу.

Так, пры праверцы гандлёвае галіны ў Выдрыцкім спажывецкім т-ве аказалася, што там вялікі «разгул» мае няправільнае палажэньне на тавары...

Па заяве праўленьня, вучастковы інспэктар і інспэктар Нар. Кам. Гандлю пры абглядзе нічога не сказалі аб незаконнасьці палажэньняў.

Як бы гэта і ня іх справа.

Прыведзены выпадак яскрава паказвае, што мэтад тымчасовай справаздачнасьці надае каапэрацыі больш грамадзкі характар. Больш таго, — ён узмацняе аўтарытэт апошняй. Стары.

За „актывістамі“ сьвету ня відаць!

(Кляніцкі с.-с. Смалявіцкі раён).

Актыў арганізаваны ўмелай рукою вакол с.-савету—гэта вельмі добрая рэч і карысная, але-ж калі гэты актыў сабраны з розных «элемэнтаў», якія імкнецца падарваць ход працы—тады гэта будзе напамінаць вядомую байку Крылова «Лебедзь, шчупак і рак».

Вось на вялікі жаль і сабраўся каля с.-с. такі актыў. Невядома чаму гэта так, але сэкратар с.-с. горача ўзяўся за арганізацыю **вакол сябе** актыву, бяз ведама старшыні с.-с., і к таму такога актыву, які аніякага ня мае аўтарытэту ў гушчы сялянства, людзей з цёмным мінулым, асуджаных і не адбыўшых яшчэ кару, па перавыбарах с.-савету дэманстратыўна выкінутых сялянствам за борт с.-с., як запляміўшых сябе у свой час хабарніцтвам, марадзёрствам, злоўжываньнем уладай... Гэты «актыў» зараз паказаў сябе.

13 ліпеня было пастаўлена на пленуме с.-с. пытаньне:

— Аб перавыбарах старшыні Кляніцкага камітэту ўзаемадапамогі!

Чаму?..—Не падабаецца ён новаму «актыву»!..

Заўзята, наколькі хапіла ў яго красамоўства і злосьці, пачаў на пленуме с.-с. і перад сялянамі закідаць гразёю старшыню КСУ новы сэкратар с.-с. Ды ня толькі дасталася аднаму старшыні, хапіла і старшыні с.-с., рэвізійнай камісіі і цэламу шэрагу іншых служачых.

Але якое ўсіх прысутных было зьдзіўленьне, калі пачаў гаварыць гэтак сама «актыў», як ён сябе і ўсіх з ім разам пазваў актывам № 1, здаецца яшчэ, студэнт гр. Дзяркач.

— Я чуў, што старшыня камітэту разам з рэвізійнай камісіяй грошы заганяюць сабе ў кішэнь!.. крычаў Дзяркач.

— Я, здаецца чуў, што цагельнаства чакае перамены ўлады, каб сваю ўласную цагельню паставіць!..

— Пераабраць камітэт, і недаверыць рэвізійнай камісіі, а сваю зараз-жа выбраць і ўсё праверыць!..—скончыў Дзяркач.

Але ня ўсьпелі вынесьці рэзалюцыі па такіх «дакладах» як на с.-с. двор уехаў старшыня Смалявіцкага раённага камітэту ўзаемадапамогі. І не адкладаючы справы, зараз-жа ўзяліся за абгляд камітэту. Цэлыя суткі біўся «актыў» над грашовымі кнігамі камітэту, пад жарты і рогат сялян.

А выявілі, што ў Кляніцкім камітэце ўсё у парадку.

Той, хто ўчора абкідаў гразёю працу камітэту ўзаемадапамогі—сягоньня складае свой акт абгляду гэтага камітэту і **прызнае працу камітэту—здавальняючай, у чым і падпісваецца.**

Цяпер, па ўсёй вёсцы сяляне «актыву» праходу не даюць, насьміхаюцца, жартуюць... Так, каму жарты, а сельсавету—да сьлёз даходзіць. Кожны раз ідуць выбары, перавыбары, бегатня «актыву» у РВК з рознымі бязглуздымі чуткамі, а ў працы сельсавету шмат невыкананых спраў і працаваць за «актывам» нельга.

Каму належыць зьвярнуць увагу на на гэтых «актывістаў».

Я—н.

Вільшчынская Ш.С.М. сярод сялянства.

(Меншчына).

У школе навучаецца 72 вучні з розных раёнаў Менскай акругі.

Сяляне спачатку глядзелі на школу, як на нешта непатрэбнае, лічылі, што ў школе сабраліся адны гультаі, якія ня хочуць працаваць. Але з цягам часу ўбачылі, што гэта ня зусім так. У пачатку зімы 1926 г. у двух вёсках былі арганізаваны сельска-гаспадарчыя гурткі, у якіх праводзілі гутаркі, у большасьці, вучні і калі-небудзь настаўнікі-аграномы па розных пытаньнях сел.-гасп. Пры сел.-гасп. гуртках было арганізована пакавальнае кармленьне жывёлы. Сяляне далі сваіх кароў і вучні ўзялі іх пад свой нагляд. Малако бралі сяляне сабе.

І вось вынікі за тыдзень: адна карова павялічыла ўдой малака на 4 кілё, іншыя на 2—3 кілё. Грошы дзеля гэтага былі адпушчаны акрза.

Некаторыя сяляне, сябры сел.-гасп. гуртку, па прыкладу школы парабілі дацкія кармушкі для сваіх кароў.

Пры школе ёсьць пункт па ачыстцы збожжа, на якім у гэтым годзе ачышчана каля 500 пудоў сялянскага насеньня. Ёсьць злучны пункт, дзе маюцца два добрыя быкі; цяпер сяляне, амаль выключна, і вядуць кароў сюды з акаляючых вёсак. Сялянам даюцца парады па розных пытаньнях, некаторыя перавялі севазварот на шматпольны.

У гэтым годзе сяляне бралі капусную расаду ў школе, бо леташні год тут была капуста самая лепшая на ўвесь Койданаўскі раён.

Школа дапамагае бяднейшым сялянам у працы, адпускае коняй і сел.-гасп. інвэнтар.

Вучні праводзяць па вёсках сходы сялян. Усюды на сходах сяляне крычалі, што не даюць дроў, пачалі агітаваць, каб арганізаваць мэліарацыйнае таварыства. Адна частка была згодна, другая супроць арганізацыі, але мэліарацыйнае таварыства арганізавалі і ў ім налічваецца 130 членаў, якія на зіму забясьпечаць сябе апалам.

Добра пры школе працуюць грамадзкія арганізацыі: ячэйка «Прэч Няпісьменнасьць». «Т.Д.А.» Авіяхіму і «МОПР'у, у якія ўцягнуты і сяляне.

5 мая г. г. вучні разьехаліся на працу па сваіх гаспадарках, а 3 ліпеня зьявіліся на канфэрэнцыю ў школу, дзе кожны рабіў справаздачу аб сваей працы.

У ліпені месяцы адбыўся першы выпуск Ш. С. М.; выпушчана 18 вучняў, якія едуць працаваць у вёскі.

Амаль усе вучні камсамольцы, з 72 чал., толькі 5—6 некамсамольцы.

Міхась Маркевіч.

Адарваныя ад жыцьця.

(Смалявіцкі раён, Менская акруга.)

На тэрыторыі Смалявіцкага раёну ў прыгожым месцы, сярод балот і лясоў, недалёка ад маленькай рэчкі, абгароджаныя з аднаго боку балотнымі сенажацямі, а з другога—лесам разьмясьціліся маленькія, з старэнькімі хатамі вёскі—**Каменка, Узьбярэжжа, Жаўніно, Шпакоўшчына і некалькі хутароў**—гэта, сапраўды, куток старажытнасьці. Тут усё ціха, вёскі, як-бы дрэмлюць, заслоненыя ад грамадзкага жыцьця сьцяной лесу і балота. Ды й сапраўды працы грамадзкага зьместу ў гэтых вёсках зусім не вядзецца, жыхары—усе няпісьменныя. Галоўныя заняткі жыхароў: у будні дні—гаспадарка, а ў сьвяты—карты, гарэлка, бойкі... Ад дарослых навучваюцца дзеці і так ідзе з пакаленьня ў пакаленьне.

Культурна-асьветнай працы па гэтых вёсках зусім не праводзіцца, нават лікпункту, або чырвонага кутка, не гаворачы аб школе, няма. Праўда, некалькі дзяцей з Каменкі і Узьбярэжжа ходзяць за вярсты 4-ы ў школу (в. Мглё).

Каапэратыву ў вёсках няма, дык за маленькай патрэбай трэба ехаць або ў м. Смалявічы (5-7 вёрст), або ў в. Мглё (ёсьць аддзяленьне каапэратыву) 4-6 вёрст.

Насельніцтва газэт ня выпісвае. Кіно-перасоўка гэты куток абмінае. Вёскі ніякага ўдзелу ў сьвяткаваньні рэвалюцыйных сьвятаў і правядзеньні розных кампаній ня прымаюць. Смалявіцкі райвыканком ніякай працы сярод вёсак Каменка, Узьбярэжжа, Жаўніна, Шпакоўшчына не праводзіць.

Трэба хоць к 10 гадавіне Кастрычніка паклапаціцца Смалявіцкаму РВК і адчыніць у гэтых вёсках па 1 лікпункту, ды адчыніць аддзяленьне каапэратыву.

М. А. Войтка.

КСУ чуць ногі валочыць.

(Махаедаўскі сельсавет, Нараўлянскі р., Мазыршчына).

Дзе добра працуе КСУ, там насельніцтва біды ня ведае; у якім КСУ маюцца сродкі і працаздольныя зацікаўленыя сілы, там КСУ будуе кузьні, цагельні, адчыняе злучныя пункты і гэтак далей.

Глеба для нашага КСУ таксама ёсьць, а між тым справа да апошняга часу ў нашым КСУ кульгае на абедзьве нагі. Чаму гэта?

Цэлы тыдзень ішла праца камісіі, вылучанай партячэйкай, па вывучэньні становішча і працы КСУ. Што-ж выявілася?

Раздадзена пазыкі насельніцтву ў 1924-25 г.—23 р. 50 кап. грошай і 226 пудоў збожжа, якія яшчэ ня зьвернуты.

За 1926-27 г. сабраны ссуды толькі на суму 74 руб. 97 к. і 9 пуд. 25 ф. хлеба. Вось вам малюнак. Калі к гэтаму яшчэ дадаць, што за гэты час узыскана ўжо сяброўскіх узносаў 27 р. 15 к., то можна ўявіць становішча КСУ.

За ўвесь час было толькі адно пасяджэньне.

Ці можна гаварыць пры такой працы аб дасягненьнях.

Ячэйка дала цэлы шэраг дырэктыў партыйцам, якія працуюць у сельсав. ў напрамку палепшаньня працы КСУ.

П. Гарбацэвіч.

Апамятаваліся, хоць і позна.

(Бабоўскае спаж. т-ва, Капыльскі р., Меншчына).

Усюды гаварылі і гавораць пра рэжым эканоміі, але нашае Бабоўскае спажывецкае т-ва пра яго аж да гэтага часу ня ведала. І вось праз гэта «няведаньне» зараз спаж. т-ва ня толькі ня мае прыбытку, а нават страту. У склад праўленьня спаж. т-ва ўваходзяць: старшыня, бухгальтар, два прыказчыкі і дастаўшчык тавараў. На першы погляд здаецца, штат служачых малы, але для нашага каапэратыву ён залішне вялікі, ад чаго ў выніку было звыш 300 руб. дэфіцыту за 1927 г.

Пайшчыкі (ня ўсе) пачалі пагаварваць, каб забраць паі, але Бабоўскае спаж. т-ва выратаваў інструктар Слуцкага саюзу спаж. т-ваў, які вывеў становішча каапэратыву. Пайшчыкі ўстрымаліся ад разбору паёў.

А выратавалі каапэратыў вось як: скарацілі старшыню і дастаўшчыка тавараў, працу якіх узяў бухгальтар.

Хоць і позна, але ўсё-ж такі апамятаваліся нашы каапэратары і зьвярнуліся да інструктара, які дапамог каапэратыву выйсьці з дрэннага становішча.

Асавец.

УСЁ З-ЗА ГУСЯЧАГА ЯЙЦА.

Чараўнікі яшчэ да гэтага часу не зьвяліся. Я помню, як яшчэ даўно дзядзьку Паддубіка зачараваў нехта і да яго прычапілася нячыстая сіла. І яшчэ як прычапілася. Шоў ён падвыпіўшы з кірмашу да хаты, а нячыстая сіла і кажа:

— Хадзі, куме, на печ, пагрэемся.

Паддубік паслухаў, пашоў. Зьняла нячыстая сіла з яго боты і калі пусьціць па вадзе, дык толькі шум пашоў. Пасьля пачала душыць яго за горла, ён падняў гвалт, зьбеглася ўся вёска. Паддубік сядзеў п'яны на вялікім камені ў балоце, а навакол яго ноч ды цішыня. Але ён быў моцна п'яны, мо' ніхто і не чараваў, мо' прыдалося.

Другі выпадак быў такі: адна цётка навучыла дзяўчат, як уладаць хлопцамі.

— Вазьмеце, кажа, шкурлака, палажыце ў рэшата, абвяжыце анучкаю, каб ня ўцёк і занясіце пасьля 12 гадзіны ночы ў мурашнік. Пасьля 12 гадзіны ў другую ноч забярыце рэшата, у якім мурашкі пакінуць толькі касьцяную ключку ды відэлец. Калі хочаш, каб любіў—зачапі ключкаю, а калі хочаш, каб адчапіўся—пархі відэльцам.

Амаль гэткае-ж здарылася і з дзядзькам Тодарам Маўчанам, з вёскі Вялікая Лука, Менскай акр.

Вось, здыхае жывёла і годзе. Што толькі дзядзька Тодар ні рабіў? І сьвянцонаю вадою крапіў, і попелам з дзевяці печаў сеяў, і дзевяцяранкаю паіў—нічога не памагае. Хварэе жывёла, здыхае і годзе.

Да гэтага ўсяго дзядзька Тодар каля свайго хлява гусячае яйцо знайшоў.

— І адкуль яно, гэтае яйцо. Гусей, кажа, у мяне няма, ды і ў блізкіх суседзяў таксама. Нехта для чараў падкінуў, таму і жывёла здыхае.

Паехаў дзядзька Тодар у вёску Паляны і прывёз шаптуна Сьвірыда. Гэты старык «паможа». Супроць яго нячыстая сіла не ўстаіць.

Сьвірыда распрануўся, сабраў вуглі з трох печаў у гаршчок і загадаў раздзьмуць іх. Тым часам, ён наліў у пасудзіну вады і пачаў нешта шаптаць. Калі вуглі ўжо добра палалі, Сьвірыда ўзяў гаршчок і пашоў выкурваць з хлявоў нячыстую сілу. Як доўга дзядзька Сьвірыда змагаўся з нячыстаю сілаю, невядома. Толькі, ма' быць, добра яны кудлаваліся ў хляве на саломе, бо Сьвірыда сваімі старчаскімі рукамі ня ўтрымаў гаршчка, скалыхнуў яго. Вугаль выпаў у салому і праз некалькі хвілін будынкі Тодара Маўчана ахапіў агонь.

Цяпер хаця і трудна будзе дзядзьку Тодару мець жывёлу, але затое, калі яна будзе, дык ужо здаровая, бо Сьвірыда моцна сьцьвярджае, што нячысты дух згарэў разам з будынкамі.

Сема.

Бібліатэка на замку.

(Грозаў, Менскай акругі).

Пры Грозаўскім нардоме маецца бібліатэка, загадчыкам якой зьяўляецца т. Лукашык. Бібліатэка мела-б вялікае значэньне ў справе прасоўваньня кнігі ў вёску—бо бібліатэка абслугоўвае ня толькі жыхароў Грозава, але і сялян, асабліва моладзь, ваколічных вёсак—каб да гэтай справы сур'ёзна адносіўся загадчык бібліатэкі т. Лукашык. Больш месяца таму назад, калі бібліатэка працавала, то часта можна было яе бачыць на замку, а т. загадчыка спацыруючым ў гэты час з дзяўчатамі па мястэчку.

Зараз т. Лукашык атрымаў адпачынак і бібліатэка больш месяцу ніколі не адчыняецца, ніхто не выдае і ня прымае кніжак. Хто даваў адпачынак т. загадчыку, дык мусіць не прадбачыў, што ў апошняга няма намесьніка каб замяніць т. Лукашыка, а моладзь, паглядзіць на замок і спакойна ідзе дамоў.

Пры такім становішчы бібліатэка ня толькі не карыстаецца аўтарытэтам, але нават моладзь абурана гэткай працай.

Нецярплівы.

ВЕСТКІ З МЕСЦ.

Рост членаў камітэту ўзаемадапамогі.

Віцебск. Колькасьць членаў гарадзкога камітэту ўзаемадапамогі за апошні час павялічылася з 1.800 да 2.200, ці на 25 проц. Акрсабес адпушчае к-ту 2.000 руб. для разьвіцьця і пашырэньня вытворчай дзейнасьці к-ту.

Бясплатнае харчаваньне беспрацоўных.

Віцебск. Сярод беспрацоўных членаў саюзаў праведзена новае разьмеркаваньне абедаў. З 300 абедаў 180 будуць бясплатныя, а астатнія з даплатай 10 кап. за лік беспрацоўнага.

Вялікі пажар.

Мазыршчына. У вёсцы Салавейкі, Азарыцкага раёну, 20 ліпеня здарыўся пажар.

Згарэла 26 гаспадарчых жылых хат, а ў агульным ліку каля 90 будынкаў. З маёмасьці амаль нічога ня выцягнута. Пагарэла шмат сьвіней, цялят і інш.

Лепшая насьценгазэта.

Гомель. Цэнтральнае праўленьне саюзу працаўнікоў мэдыцыны і санітарыі арганізавала конкурс насьценгазэт.

Насьценгазэта калектыву гарадзкога [illegible]

14-га ліпеня ў Парыжы.
(З успамінаў).

Гарачы ліпнёвы поўдзень. На шырокім праспэкце Елісейскіх палёў ад пляцу Згоды, таго самага, на якім адрубілі галаву Людовіку XVI, як і з іншых цэнтраў Парыжу на Зоркавы пляц да Трыумфальнае аркі сьцягваюцца войскі з сьцягамі і аркестрамі музыкі, фашысцкія арганізацыі, спартыўныя гурткі буржуазеі і бой-скауты. Усе яны становяцца паўкругам каля магілы «невядомага салдата», тут пахаванага і чакаюць маўкліва прыезду прэзыдэнта францускай рэспублікі і іншых вышэйшых службовых асоб, каб выканаць абрад падтрыманьня «полымя успамінаў», г. з. агню той лампады, якая дзень і ноч гарыць ля магілы «невядомага салдата» і якая сымбалічна ніколі не павінна згаснуць.

Але вось папераджаемыя коннай рэспубліканскай гвардыяй у крыклівым убраньні і ў касках з загнутымі назад шырокімі белымі пер'ямі, пад'яжджае цэлая чарада аўтамабіляў, з якіх выходзяць важныя, у высокіх цыліндрах і ў чорных гарнітурах людзі—тыя, што воляю лёсу замянілі сабою былых каралёў і манархаў, тыя, што ня горш розных Людовікаў і Напалеонаў умеюць ціснуць і эксплёатаваць. Яны ганарліва, з пачуцьцём уласнае вартасьці абнажаюць свае лысыя і нялысыя галовы перад магілаю, сымбалізуючай мільёны імі-ж, або ім падобнымі, загубленых чалавечых жыцьцяў,—доўга і шмат гавораць аб непераможнасьці іх буржуазнае зброі, аб «шчасьці», якое павінен адчуваць кожны француз, паміраючы за іх, капіталістаў, інтарэсы, аб вялікім значэньні радзімы і аб «высока-гуманнай» місіі, ускладзенай гісторыяй на іх буржуазную францускую рэспубліку.

Потым яны зноў усаджваюцца ў чорныя шпаркаходныя аўтамабілі і ўкатваюць у свае ціхія палацы і раскошныя гатэлі, дзе іх чакае сытае сьнеданьне, спакойнае жыцьцё і тысячы розных асалодаў. А ў гэты час войска, фашысцкія атрады і бой-скауты пад гукі марсэльезы праходзяць цэрамапіяльным маршам перад магілаю «невядомага салдата», схіляючы перад ёю свае разгорнутыя сьцягі, і накіроўваючыя ў другую частку Парыжу да пазалочанае статуі Арлеанскае дзевы, якая ўзвышаецца пасярод Пірамідняга пляцу і стала, можа быць, сама таго не жадаючы, сымбалем францускага імпэрыялізму. Тут таксама «патрыятычныя» прамовы, хвала капіталу, пагрозы праціўнікам як знадворным, так і ўнутраным. І ані слова аб гістарычным факце захвату парыскім паўстаўшым народам Бастыліі, ані слова аб рэвалюцыі, ані слова аб яе слаўным мінулым і багатых пэрспэктывах на будучыну.

* * *

На шырокім пляцы Клішы, у самым сэрцы Монмартра, ля брамы Мацо і Вэрсаля, у Лацінскім квартале, як і ва ўсіх іншых кутках Парыжу, ужо з двух або трох гадзін дню «столпотворение Вавилонское».

Каруселі, ларкі з цукеркамі і пернікамі займаюць сабою ўсю шырыню вуліц, часта пакідаючы толькі маленькую сьцежачку для сноўдаючайся ўзад і ўперад публікі. А ўвечары ўзьвіваюцца ракеты і фэйерверкі, асьвятляючы сваім яркім сьветам беспрасьветную цемру цёплае ліпнёвае ночы. Шматлікія кафэ, рэстараны і дансінгі да позьняе ночы бываюць поўнымі танцуючых, а на шырокіх бульварах ад пляцу Мадлен да самых воддальных глыбін Монмартра стаіць вакханалія, нязьлічоныя натоўпы ажыўленага і радаснага народу сноўдаюцца ўзад і ўперад, вітаючы сустрэчных салдат і афіцэраў, закідаюць адзін аднаго канфэці і сэрпанцінам, цалуюцца, фліртуюць, перакідваюцца вясёлымі і вострымі славечкамі.

Амаль што на кожным пляцу, на кожнай больш-менш шырокай вуліцы, на кожным скрыжаваньні, моцна прытуліўшыся адзін да аднаго, танцуюць парачкі закаханых выпадкова спаткаўшыхся, танцуюць пад вясёлыя гукі скрыпак, мандалін, гітар і клярнэтак.

Усё дазваляецца ў гэты дзень парыскаму насельніцтву, усё, апроч палітыкі, апроч успамін аб яго былым багатым рэвалюцыйным мінулым!

Так трэба аддаць ім справядлівасьць, усё гэтак таленавіта наладжана, усё гэтак поўна ўсялякімі парадамі, забавамі і танцамі, што наагул-то лёгка захапляючыйся парыскі пралетарыят ня мае ні хвіліны вольнага часу, каб спамянуць мінулае, каб сур'ёзна падумаць аб тых днёх, калі яго продкі, ледзьве ўзброеныя, ішлі ў атаку на каралеўскую ўладу Людовікаў, бралі Бастылію і вызвалялі шмат год пакутуючых там зьняволеных.

* * *

Імкнучыся ўсімі сіламі выбіць з памяці пралетарыята ўсякія ўспаміны аб яго слаўным рэвалюцыйным мінулым, цьвёрда памятуючы і ажыцьцяўляючы яшчэ прынцып рымскіх патрыцыяў—«хлеба і відовішчаў плябеям, каб яны не бунтавалі»,—француская буржуазея зрабіла паступова і амаль што няпрыметна вялізарную падробку, замяніўшы глыбока-рэвалюцыйнае сьвята 14-га ліпеня сваім уласным выхваленьнем, зрабіўшы з яго цяпер толькі афіцыйны дзень урачыстасьці іх буржуазнага імпэрыялізму. Вось чаму ў Францыі гэтак параўнаўча часта ладзяцца конкурсы жаночай і дзіцячай прыгожасьці, спаборніцтвы, турніры і сьвяты. Дзеля гэтага-ж была ўзята з фронту труна з адным з забітых у імпэрыялістычную вайну і ўрачыста пахавана з усімі воінскімі ўшанаваньнямі пад Трыумфальнай аркаю ў Парыжы. Таленавітай прапагандай, узмоцненым разьдзьмуханьнем «патрыятычных» пачуцьцяў у насельніцтва, француская буржуазея імкнецца стварыць з гэтае магілы месца пакланеньня, адкуль-бы ва ўсе бакі разыходзілася прывабнасьць францускае вайсковае дужасьці, стварыць гэткае месца, якое-б стала асяродкам патрыятычнага захапленьня народных мас, з дапамогаю якога можна было-б заўсёды трымаць гэтыя масы ў паслухмянасьці і гнаць іх на ўбой за інтарэсы капіталістаў.

Але тут, на гэты раз, няприкметна і для самой буржуазеі, — адбываецца памалу, але верна, таксама вельмі характэрная і важная замена настрояў.

У некаторай, штодня большай і большай частцы пралетарыяту магіла «невядомага салдата» пачынае набываць зусім новае сымбалічнае значэньне. Воін—нявольнік, воін—гарматнае мяса тут пакладзены толькі для таго, каб штурхаць такіх-жа як ён эксплёатуемых на новыя самазьнішчэньні, пачынае памалу і няпрыкметна вырастаць у сапраўднага народнага памсьціўца, сымбалізуючы сабою тыя мільёны маладых чалавечых жыцьцяў, ні за што і ні пра што загінуўшых на славу і разьвіцьцё капіталізму!

І гэтыя настроі ўсё растуць і растуць, пагражаючы калі-небудзь прарвацца напаверх і змыць буржуазную грамаду з яе, ей жа створанага, п'едэсталу. А пакуль—грыміць марсэльеза, схіляюцца сьцягі і фальшывы капіталізм адзін раз у год выхваляе па яго-ж віне загінуўшых воінаў, цішком надрыхтоўваючы мільёны іншых нявінных ахвяр да новай крывавай бойні.

* * *

І шалёны паток народнае вясёласьці ўсё шырыцца і шырыцца, заліваючы сабою ўсе самыя глухія, самыя забытыя, самыя воддальныя куткі Парыжу і аколіц. І яшчэ доўга, да позьнае ночы вясёлыя песьні і крыкі носяцца ў паветры, парушаючы сабою цішыню цёплай і страстнай ліпнёвай ночы.

Н. Беліна-Падгаецкі.

На абарону краіны.

Узмацняем абарону краіны.

Складаныя міжнародныя адносіны, якія пагражаюць зрывам мірнага сацыялістычнага будаўніцтва СССР, знайшлі шырокі [illegible] працоўных масах. Праведзены «Тыдзень абароны» [illegible] Чырвонай арміі.

Партыйныя [illegible] шырока разгарнулі [illegible] на праводзяцца [illegible] навабранцаў у ку[illegible]. Адносіны да [illegible] чобы ў тэрча[illegible] навабранцаў [illegible]мыя.

Праца ў № палку на [illegible] ОСО-Авіяхім, дала ў выніку 750 новых сяброў.

Са складу ячэйкі вылучана 85 таварышоў, якія праходзяць 2 разы ў тыдзень сэмінары па падрыхтоўцы актыву да працы на вёсцы.

У «Тыдзень абароны» у палку сабрана ў фонд «Наш адказ Чэмбэрлену» звыш 150 р. Выпісана навабранцамі 435 экз. вайсковай газэты «На страже» тэрмінам да 6 месяцаў. Наогул, навабранцы аднесьліся да вучобы з поўнай сьвядомасьцю і вядуць працу па ўзмацненьні абароны сваей краіны. Аднячасова яны набываюць розныя падручнікі для працы сярод насельніцтва пасьля збору.

Я. Ів.

Арганізавалі ячэйку ОСО-Авіяхіму.

(В.-Крушынаўскі с.-с., Рагачэўскага р.).

Пытаньне абароны краіны моцна цікавіць грамадзкасьць нашай вёскі. І вось, каб мець магчымасьць вывучаць вайсковыя справы, на пасяджэньні сельсавету ўхвалена арганізаваць ячэйку ОСО-Авіяхіму і ўступіць у яе ўсім членам сельсавету.

За першы дзень уступіла ў ячэйку 12 чал. Адбываюцца грашовыя ўзносы. Для ячэйкі выпісана патрэбная літаратура.

С-кі.

„Наш адказ Чэмбэрлену“.

Сьмілавіцкі раённы саюз савецкіх і гандлёвых служачых Менскай акругі, пастанавіў адлічыць на пабудову эскадрыльлі 22 руб. 30 кап. Грошы пераведзены [illegible] праз ЦП саюзу.

Агульны сход членаў саюзу м-ка Сьмілавічы пастанавіў адлічыць у працягу 3-х месяцаў ½ проц. ад заробку.

Адбываецца збор [illegible] на падпісных лістах.

Вывучаем вайсковую справу.

(На менскіх курсах Осо-Авіяхіму).

Вялікая зала Менскага Дому Чырвонай Арміі кожную нядзелю перапоўнена. Сюды прыходзяць людзі не ў чырвонаармейскім убраньні [illegible] тых людзей [illegible] чырвонаармейцаў.

У залі—большасьць моладзі. [illegible] Калі-ні-калі і іх можна набачыць тут.

У залі адбываюцца курсы інструктароў Осо-Авіяхіму. Іх сюды прыслалі нізавыя осо-авіяхім'аўскія ячэйкі, каб яны набраліся патрэбных ведаў, «панюхалі» вайсковую навуку. А пасьля, па сканчэньні курсаў—зноў у родныя ячэйкі... працаваць.

Курсы існуюць з мая гэтага г. 60 маладых осо-авіяхім'аўцаў працуюць на іх.

Нядзеля. Ажывае заля.

З падшэфных чырвонаармейскіх часьцей прыходзяць камандзіры, якія кіруюць курсамі.

Сёньня гутарка аб тактыцы. Уважліва слухаюць. Запісваюць. Працуюць нядоўга, а ведаць трэба многа.

Камандзір сканчвае гутарку. Насы[illegible] наступная [illegible].

Насыла тактыкі—практыка.

Выходзяць на вуліцу, строяцца ў поўным шэрагі.

Шмат часу аддаюць стралковаму спорту. Стральба навучыцца метка. На гарадзкіх стралковых спаборніцтвах занялі першыя месцы.

Менскія вайсковыя курсы пакуль адзіныя ў БССР. Ужо пачалі наступаць весткі з месц, што і там, па менскаму прыкладу, арганізуюцца курсы.

Начальнік курсаў, т. Тархо, апавядае, што на слабую ўвагу з боку савету Осо-Авіяхіму курсы ня скардзяцца: яны поўнасьцю забясьпечаны вайсковымі прыладамі, падручнікамі і г. д. Наладжана моцная сувязь з Чырвонай арміяй.

Шмат ведаў трэба атрымаць курсантам.

І таму па нядзелях так шумна ў адной з заляў Дому Чырвонай Арміі. Чысьцяцца вінтоўкі, вывучаюцца хітрыя вайсковыя назвы, каб мець поўную магчымасьць узмацніць ваенізацыю на мясцох.

Менскі.

Вядзецца шырокая праца.

(Ячэйка Осо-Авіяхіму пры Цэнтрасьпірце).

Да «Тыдню Абароны» лік сяброў ячэйкі ўзрос да 120 чал.

Найвялікшай увагі заслугоўвае праца вайсковага гуртка, які адыгрывае ролю курсаў па ваенізацыі.

У гуртку выкладаюцца: тэорыя стральбы, азнаямленьне з газавай і паветранай вайной, санітарыя. Практычная стральба вядзецца ва ўласным ціры.

У працягу «Тыдню Абароны» супрацоўнікі Цэнтрасьпірту сабралі ў фонд «Наш адказ Чэрбэрлену» каля 400 руб. Падпіска адбываецца далей.

3-я сялянская выйгрышная пазыка 1927 году.

Хутка выпускаецца 3-я сялянская выйгрышная пазыка 1927 г., якая мае вызначаны напрамак узмацненьня фондаў дзяржбюджэту для аказаньня дапамогі сельскай гаспадарцы.

Пагроза фінансавае блёкады з боку Англіі прымушае нас зьвярнуць асаблівую ўвагу на ўцягненьне зьберажэньняў працоўных мас у лагво дзяржкрэдыту. Гэта датычыцца, галоўным чынам, сялянства, бо нашы дзяржаўныя пазыкі яшчэ ня маюць сталых дзяржаўцаў аблігацый у вёсках, ня гледзячы на тое, што гэтыя аблігацыі даюць шмат карысьці дзяржаўцам. У сувязі з гэтым ўцягненьне зьберажэньняў сялянства ў лагво дзяржкрэдыту зьяўляецца важнай задачай.

У нашай краіне большая частка нацыянальнага прыбытку прыпадае на сялянства, і таму неабходна, каб зьберажэньні, якія павялічваюцца ў сялянскага насельніцтва, не ляжалі нярухома ў шафе ці гаршку, а каб гэтыя зьберажэньні былі скарыстаны дзяржаваю з карысьцю для дзяржавы і насельніцтва. І бязумоўна, чым больш сродкаў будзе ўцягнута ў дзяржпазыку, тым хутчэй пойдзе гаспадарчае будаўніцтва. У дарэвалюцыйны час сялянства не зьмяшчала сваіх сродкаў у дзяржаўныя пазыкі затым, што гэтыя пазыкі выпускаліся ў аблігацыях каштоўнасьцю ад 100 да 25-ці тысяч руб., а такія дарагія аблігацыі мелі магчымасьць купіць толькі багатыя людзі, тады як нашы пазыкі разьлічваюцца, галоўным чынам, на бедных дзяржаўцаў, і таму яны выпускаюцца дробнымі аблігацыямі.

Апрача таго, нашы пазыкі, як кажуць, ліквідныя, селянін у любы момант можа абмяняць на грошы, альбо здаць замест грошай у падатак ці за іншыя якія-небудзь сялянскія плацяжы, закласьці ў банк ці крэдытнае таварыства і атрымаць пазычку.

Гэтыя якасьці мае і 3-я сялянская пазыка яшчэ нават у большай меры, чым раней выпушчаныя. Аблігацыі новае сялянскае пазыкі прымаюцца ня толькі на ўплату сельска-гаспадарчага падатку ці страхаваньня і пагашэньня насенных пазычак, але палову каштоўнасьці гэтых аблігацый можна заплаціць сялянскімі паямі. Прыбытковасьць 3-е сялянскае пазыкі больш высокая, чым тых пазык, якія зараз распаўсюджваюцца сярод гарадзкога насельніцтва.

Апошнія дзяржаўныя гарадзкія пазыкі каштуюць дзяржаве 14 проц. гадавых, а 3-я сялянская, у сярэднім, каштуе 17 проц. гадавых, пры чым ў першы год выпуску прыбытковасьць пазыкі 21 проц. гадавых.

3-я сялянская пазыка зьяўляецца вельмі выгоднай мерай зьберажэньня. Пазыка выпушчана на суму 25 мільёнаў руб. у аблігацыях каштоўнасьцю 5 руб. (з адным выйгрышным нумарам) і 10 руб. (з 2-ма выйгрышнымі нумарамі). Тэрмін пазыкі—тры гады, лічачы з 1-га красавіка 1927 г. да 1-га красавіка 1930 г.

Выгады для насельніцтва ад 3-е сялянскае пазыкі наступныя:

Першая выгада—даход ад процантаў, які выплачваецца дзяржаваю ў ліку 6 проц. гадавых па купонах праз кожныя 2 месяцы. Кожны купон, які дзяржаўца адрэзвае праз кожныя 2 месяцы, ад 5 руб. аблігацыі, дае прыбытку 5 кап., а ад 10 руб. аблігацыі—10 кап. Значыцца, у год 5 руб. аблігацыя дае 30 кап., а 10 руб.—60 кап. Тэрмін аплаты купонаў устаноўлен 3-хгадовы.

Другая выгада—выйгрышы. З 1 красавіка 1927 г. да 1 га красавіка 1930 г. будзе праведзена 6 тыражоў выйгрышаў, па 2 тыражы кожны год. Усяго будзе разыграна сума ў 8250 тыс. р. паміж 750966 выйгрышамі.

Выйгрышы ўстаноўлены: у 5000 р., 2000 руб., 1000 руб., 500 руб. і 10 р.

Кожная пяцірублёвая аблігацыя ўдзельнічае ва ўсіх розыгрышах і мае роўныя з другімі аблігацыямі шансы выйграць, а дзесяцірублёвая аблігацыя, якая мае два выйгрышныя нумары, можа выйграць у кожным тыражы 2 разы. Выйгрышы не абкладаюцца ніякімі падаткамі і выдаюцца бяз усякіх утрыманьняў. Тэрмін выдачы выйгрышаў па аблігацыях, якія выйграюць, устаноўлен 10-цігадовы.

Трэцяя выгада—гэта магчымасьць у любы момант абярнуць аблігацыі 3-е сялянскае пазыкі ў грошы ці скарыстаць гэтыя аблігацыі замест грошай. Гэта дасягаецца тым, што аблігацыі пазыкі, як мы казалі раней, прымаюцца на выплату сельска-гаспадарчага падатку і іншых плацяжоў.

Чацьвёртая выгада тым, што аблігацыі 3-е сялянскае пазыкі даюць прыбытак- -проценты і выйгрышы.

Пятая выгада—аблігацыі 3-е сялянскае пазыкі прымаюцца дзяржаўнымі ўстановамі і прадпрыемствамі па ўсіх падрадах і пастаўках, а гэтаксама ў заклад на забясьпечаньні арэнды зямельных і лясных вучасткаў, млыноў, крупарушак і г. д.

Такім чынам, купляючы аблігацыю 3-е сялянскае пазыкі, можна атрымаць шмат карысьці. Продаж аблігацый 3-е сялянскае пазыкі праводзіцца выключна на дабраахвотных пачатках ва ўсіх крэдытна-сельска-гаспадарчых таварыствах, таварыствах сел.-гасп. крэдыту і сялянска-гаспадарчых банках.

Р.

Ад лютага да Кастрычніка.

(Хроніка гістарычных падзей).

16-29 ліпеня.

— „Сац.-Дем.“ піша: «Тав. Ленін жыў з жонкаю на акраіне гораду, наймаючы пакой у сваякоў. У кватэры зроблены тры вобыскі адзін за другім, з кожным разам грубей. На першым вобыску былі афіцэры і салдаты, а на наступных—юнкеры і салдаты. Жонка і сваякі тав. Леніна не арыштаваны.

У партыйных колах Петраграду думка, што Леніна і Зіноўева патрабуюць не для суду над імі, а для простага забойства іх, і таму лічаць немагчымай іх яўку да ўладаў. („Социал-Демократ“).

— Адбылося пленарнае пасяджэньне У. Ц. В. К. і В. К. С. Сял. Д., на якім прысутнічала каля 70 правінцыяльных членаў У. Ц. В. К. звыш, 60 чал. В. К. С. Сял. Дэп., а таксама шмат прадстаўнікоў правінцыяльных саветаў.

— „Известия“ у артыкуле падкрэсьліваюць усё ўзрастаючы паход буржуазнай прэсы супроць харчовых арганізацый Петраграду.

— Карнілаў выдаў загад па арміі паўдн.-зах. фронту наступнага зьместу:

„З прычыны абставін неражываемага часу патрабую і загадваю:

1) Усім вайсковым чынам, пачынаючы ад генэрала і канчаючы салдатам, незалежна ад становішча, якое яны займаюць у розных грамадзкіх і партыйных арганізацыях, безадкладна зьявіцца ў свае часьці. Тэрмін для гэтага вызначаю да 1-га жніўня 1917 г.

2) Усім начальнікам асобных часьцей тэрмінова данесьці мне па каманде аб усіх адсутнічаючых у часьці на 1-га жніўня, якімі-б прычынамі гэта ні выклікалася.

3) Усе, што ня зьявяцца ў часьці ў паказаны вышэй тэрмін, будуць мною аддадзены пад суд, як здраднікі і прадацелі»...

— Магілеў. Стаўка. Адбылася нарада, на якой прысутнічалі: Керанскі, Цярэшчанка, Брусілаў, Лукомскі, Аляксееў, Рузскі, Клямбоўскі, Дэнікін, Маркаў, адм. Максімаў, ген. Вялічка, Раманоўскі, Савінкаў.

Усе выступаўшыя генэралы адзначылі, што армія—супроць вайны і наступу. Па прапанове Дэнікіна ўхвалены наступныя меры:

1) Час. урад, які не зразумеў і не ацаніў шляхэтнага і шчырага парыву афіцэрства, радасна прыняўшага вестку аб перавароце, павінен прызнаць свае памылкі і правіннасьці.

2) Петраграду, які ня ведае быту арміі, жыцьця і гістарычных умоў яе існаваньня, спыніць усякае вайсковае заканадаўства. Поўная магутнасьць вярх. галоўнакамандуючаму, адказнаму толькі перад час. урад.

3) Зьнішчыць палітыку ў арміі.

4) Адмяніць „дэклярацыю“ у асноўнай яе часьці. Скасаваць камісараў і камітэты.

5) Вярнуць уладу начальнікам.

6) Увесьці ваенна-рэвалюцыйныя суды і кару сьмерці для тылу войск і грамадзянсіх асоб» і г. д.

— Масква. Адчыніўся пяты ўсерасейскі зьезд арганізацый гандлёва-прамысловых служачых.

— Гельсінгфорс. Закрыта газэта «Волна», якая выдавалася мясцовымі с.-д. бальшавікамі. 15-га ліпеня ўвечары арыштаваны бальшавікі Антонаў і Рашаль (брат кранштадзкага Рашаля).

Рэжым эканоміі ў галіне народнай асьветы.

Мы маем год упартай працы над правядзеньнем у жыцьцё лёзунга партыі і ўлады аб рэжыме эканоміі па ўсіх галінах. Поруч з правядзеньнем гэтае працы—у гаспадарчых установах сваячасова яна высунута ў галіне народнае асьветы, што яскрава выяўлена было ў артыкуле т. Баліцкага.

Кожнаму вядома, што ажыцьцяўленьне лёзунгу рэжыму эканоміі па нарасьвеце гэта ёсьць найбольш рацыянальнае выкарыстоўваньне асыгнаваньняў на нарасьвету, падняцьце вытворчасьці працы нашага настаўніцтва, павялічэньне якасьці і колькасьці прадукцыі ўсіх тыпаў школ і г. д.

Пасьля праведзенай працы над гэтым пытаньнем нам неабходна падвесьці некаторыя вынікі гэтаму і шырока абгаварыць пытаньне.

Якія дасягненьні мы маем у справе эканоміі па народнай асьвеце за год? Напершае, за мінулы год значна паднялася вытворчасьць працы ў школах, што даказана падвядзеньнем вынікаў навуковага году, дзе мы маем павялічэньне агульнага ліку выпускаемых вучняў і разам з гэтым павялічэньне якасьці іх у сэнсе павялічэньня ведаў і агульнага разьвіцьця вучня, канчаючага школу. Апроч таго, да мінімуму скарочаны пропускі лекцыяў настаўнікамі бяз уважлівых прычын, што мела месца раней. Такім чынам, мы маем значнае выраўненьне на фронце нашае працы за апошні год.

Разам з дасягненьнямі ёсьць шэраг недахопаў, якія магчыма і неабходна зьнішчыць дзеля большага яшчэ пашырэньня працы. З іх найбольш вострыя наступныя:

1) Назіраюцца выпадкі бяссыстэмнага выкарыстоўваньня сродкаў, адпушчаных на каштарысах. Яшчэ маюць месца выпадкі неакуратнае выплаты пэнсіі настаўнікам, дзе па некалькі разоў прыходзіцца хадзіць у раённы цэнтр за атрыманьнем зарплаты і, такім чынам, адрывацца ад школы. У некаторых мясцовасьцях вельмі позна выдаваліся грошы на гаспадарчыя патрэбы школ (Любаньскі р-н, Слуцк. акр., дзе грошы выданы ў палавіне навуковага году), і школе прыходзіцца працаваць у надзвычайна дрэнных умовах. У будучым неабходна востра паставіць пытаньне аб выкананьні маючыхся пастаноў адносна тэрмінаў выдачы зарплаты і сваячасова забясьпечваць неабходнымі прыладамі школы па тых асыгнаваньнях, якія адпускаюцца ўрадам па каштарысах. Мы мелі такія выпадкі, калі фонды трацяцца на будаўніцтва, і цэлы шэраг цяжкасьцяў у забесьпячэньні патрэб школы у той час, калі патрэбна сваячасова забраніраваць неабходныя сродкі на школы. Неакуратнасьць выплаты пэнсіі прыводзіць да таго, што настаўнікі пачынаюць пераводзіцца ў іншыя раёны, і атрымліваецца значная цякучасьць працаўнікоў школ, і гэта адбіваецца на становішчы працы самых школ. Неабходна рашуча паставіць пытаньне аб замацаваньні кадру працаўнікоў на мясцох на больш тэрмін і не дапускаць цякучасьці.

2) Другая справа, гэта—павялічэньне навуковага году, што вымагаецца неабходнасьцю больш глыбокае прапрацоўкі праграмнага матар'ялу ў школе, разьлічанага на вядомы тэрмін часу. Пытаньне гэтае асабліва востра стаіць у школах прымітывах, дзе даўжыня навуковага году мераецца працягам зімы. З прычыны кароткага навуковага году настаўніку прыходзіцца працаваць звыш устаноўленае нормы гадзін, і нават былі спробы (у Случчыне) правесьці пастановамі на настаўніцкіх канфэрэнцыях неабходнасьць павялічэньня рабочага часу з тым, каб кампэнсаваць няпоўнасьць навуковага году. Відавочна кожнаму, што гэтае мерапрыёмства ня вытрымана ні з боку пэдагагічнага, ні з боку аховы працы і нормы рабочага дню. Трэба паставіць пытаньне аб павялічэньні навуковага году фактычна да тэрмінаў, вызначаных НКА, а не павялічэньня сеткі гадзін. У справе пашырэньня навуковага году ў нас назіраецца слабая арганізаванасьць.

Афіцыйнымі адносінамі абвяшчаецца, што пачатак заняткаў павінен быць з гэткага і гэткага часу, а настаўнік, пры ўсім жаданьні, ня можа сабраць дзяцей, і заняткі пачынаюцца шмат пазьней. Тут трэба мабілізаваць усе грамадзкія сілы, згуртаваць вакол гэтага пытаньня грамадзкую думку, ўскласьці аднолькавую адказнасьць за ажыцьцяўленьне гэтага пытаньня і на сельсаветы разам з настаўнікам. Ёсьць вопыт, што там дзе культаддзелы РВК (па б. Слуцкай акрузе) займалі такую пазіцыю, атрымліваліся станоўчыя вынікі, але, нажаль; ня ўсюды так ставіцца пытаньне, а ў большасьці ўсё ўскладаецца на настаўніка. Вядома, што настаўнік адказны за працу школы ў першую чаргу, але зламаць традыцыі сярод сялянства аднаму настаўніку вельмі і вельмі цяжка. Сельскім саветам трэба шчыльней падыйсьці і больш цікавіцца жыцьцём школы, а справу пашырэньня навуковага году з году ў год неабходна праводзіць агульнымі сіламі пры агульнай напружанасьці.

3) Аб падрыхтоўцы настаўніцтва да навуковага году. Ва многіх мясцовасьцях назіраецца, што настаўнік пакідае школу зразу пасьля сканчэньня заняткаў і прыяжджае назад тады, калі заняткі трэба пачынаць. Неабходна культаддзелам РВК паставіць пытаньне так, каб пасьля заканчэньня водпускаў да пачатку навуковага году была праведзена сталая падрыхтоўка, распрацоўка праграм і плянаваньне матар'ялу, дзеля чаго вельмі карысна было-б практыкаваць курсы-канфэрэнцыі для настаўнікаў аднатыпных школ, стала падрыхтаваўшы гэтыя канфэрэнцыі. Гэта дасьць тое, што праграмны матар'ял будзе разьмяркованы больш нармальна, дапасоўна да тэрміну заняткаў школы.

4) Нарэшце, ёсьць яшчэ шэраг нерашкод, якія трэба зьнішчыць, як не сваячасовае забесьпячэньне школ апалам, падручнікамі і навочнымі прыладамі, забесьпячэньне настаўніка кватэраю ці кватэрнымі грашмі і сваячасовая выдача іх. Нельга дапускаць, каб у палавіне зімы выдаваліся сродкі на гаспадарчыя патрэбы школ, бо тады ўжо будзе вельмі позна.

Усё гэтае бязумоўна дасьць магчымасьць увесьці больш арганізаванасьці ў справе народнае асьветы, больш рацыянальна выкарыстоўваць адпускаемыя сродкі, водпуск якіх з кожным годам будзе павялічвацца, і больш глыбей ажыцьцявіць лёзунг рэжыму эканоміі ў галіне народнае асьветы.

І. Крыцкі.

АЛЬБЭРТ РЫС ВІЛЬЯМС.

Генэрал на белым кані.

Альбэрт Рыс Вільямс—амэрыканскі журналіст, рэвалюцыянэр. У пэрыяд паміж Лютаўскай і Кастрычнікавай рэвалюцыяй ён быў у Петраградзе і сам наглядаў за ходам падзей. У Амэрыцы ён выпусьціў кнігу на ангельскай мове пад загалоўкам „Народныя масы ў расейскай рэвалюцыі“, прысьвечаную кастрычнікаваму перавароту. З гэтай кнігі мы і бярэм друкуемыя ніжэй нарысы, выбіраючы найбольш характэрныя і цікавейшыя з іх.

Улетку 1917 году я калясіў па Расеі ўздоўж і папярок. Са ўсіх бакоў несься плач прышыбленага горам народу. Аграмадным цяжарам, які ляжаў на плячох народу, была вайна, «праклятая вайна!»

Усюды я бачыў разбурэньні ад вайны. Мы спыніліся ў невялікай украінскай вёсцы сярод узгоркаў. Каля трохсот жанчын, каля сарака дзядоў і дзяцей і да дваццаці салдатаў акружылі нашу фурманку. Прывітаўшыся з імі, я спытаў: «Хто з вас чуў калі-небудзь пра Вашынгтон?» Адзін хлапец падняў руку. «А хто чуў пра Лінкольна?» падняліся тры рукі. «Пра Керанскага?» каля дзевяноста. «Пра Леніна?» Гэноў дзевяноста. «Пра Талстога?» Паўтараста рук.

Гэта забаўляла іх, і яны сьмяяліся разам з тым з чужаземца і з яго сьмешнай гаворкі. Затым глупы промах. Я спытаў: «Хто з вас страціў каго-небудзь на вайне?» Амаль што ўсе паднялі рукі, і плач пранёсься па грамадзе, якая да гэтага часу рагатала, плач, падобны да стогну зімовага ветру ў дрэвах. Скуль бярэцца столькі сьлёз! Хто-б мог падумаць, што за гэтымі спакойнымі тварамі хаваецца столькі гора!

Гэта вёска была адна з тысяч іншых, адкуль вайна забрала ўсіх працаздольных мужчын. Адна з нязьлічаных вёсак, куды назад прыпляліся раненыя, пакалечаныя, сьляпыя, бязрукія. Але мільёны іх саўсім не вярнуліся—яны ляжаць у тэй бязьмежнай магіле ў тысячу пяцьсот міль даўжыні, якая цягнецца ад Чорнага мора да Балтыцкага—праз увесь нямецкі фронт. Там сяляне, адпраўленыя супроць нямецкіх кулямётаў з аднымі палкамі ў руках, паміралі масамі.

Было шмат вінтовак... у Архангельску. Яны нават былі складзены ў вагоны і накіраваны на фронт.

Але купцы, якім гэтыя вагоны патрэбны былі пад тавары, ткнулі чыноўнікам некалькі тысяч рублёў—і ў дзесяці мілях ад Архангельску вайсковыя запасы былі выгружаны, а вагоны пагрузілі на запаснай лініі шампанскім, аўтамабілямі і ўбраньнем з Парыжу.

Так, вясёлае, шырокае жыцьцё ішло ў Петраградзе і ў іншых буйных гарадох, страшэнна нажываліся там ад вайны,—але сьцюжа і кроў былі адзінай прыгодай для 12.000.000 салдатаў, пасланых па загаду цара ў акопы.

І 12.000.000 іх было пад зброяй і зараз, у дні Керанскага.

Пры мабілізацыі іх узялі проста ад сахі і з майстэрняў і далі ім вінтоўкі ў рукі.

Урад пускаў у ход усе спосабы, каб утрымаць вінтоўкі ў салдацкіх руках.

Ён зьбіраў жаночыя «батальёны сьмерці» і зазначаў пры гэтым: «Сорам вам, мужчыны, калі вы дапусьціце, каб дзяўчаты ваявалі за вас!» У тылу палкоў, якія не жадалі ваяваць, ставіліся кулямёты з пагрозай нямілучай сьмерцю адступаўшым.

Але ўсё гэта не дасягло мэты.

Салдаты тысячамі кідалі вінтоўкі і ўцякалі з фронту. Як хмары саранчы пацягнуліся яны ўздоўж чыгунак, па шасэ, па вадзе.

Яны кішэлі ў паяздох, аблеплівалі стрэхі і пляцформы вагонаў, чапляліся кучамі на ўсходках і выкідалі пасажыраў з іншых месц.

Хтосьці з асацыяцыі маладых хрысьціян клянецца, што бачыў такі надпіс: «Таварышы! Просім не выкідаць пасажыраў праз вокны пасьля таго, як поезд крануўся». Можа быць, гэта пераўвялічана. Але яны выкінулі праз вокны вагона нашы чамаданы.

Купэ вагону было біткам набіта, і рускія, зачыніўшы дзьверы і вокны ад начнога паветра, спалі.

Нечым было дыхаць, як у турэцкай паравой лазьні. Задыхаючыся, я ціха прыадчыніў дзьверы, а затым заснуў. Нараніцу нас чакаў няпрыемны сюрпрыз: нашы чамаданы зьніклі.

«Нейкія таварышы—зладзеі ў вайсковай форме—выкінулі іх праз вакно і самі саскочылі з поезда»,—тлумачыў старык кандуктар. Каб супакоіць нас, ён паведаміў, што такім жа чынам укралі рэчы ў афіцэра ў суседнім купэ. Мы ня столькі гаравалі за свае рэчы, як за незамянімую страту пашпартоў, запісных кніжак і лістоў, якія ляжалі ў чамаданах.

Праз два тыдні нас чакаў другі сюрпрыз—павестка ад начальніка станцыі ў Маскве.

Зладзеі прыслалі яму адзін з нашых чамаданаў. У ім ня было ніводнага з нашых гарнітураў, але былі ўсе дакуманты—ніводзін не прапаў.

Калі гутаркі пра ўвесь цяжар жыцьця ў акопах былі верныя, дык дзіўна ня тое, што салдаты дэзэртыравалі, а тое, што многія з іх заставаліся на фронце.

Я сам хацеў бачыць гэтыя абставіны на фронце. Шмат разоў я спрабаваў дабыць пропуск на фронт. Урэшце, у верасьні гэта мне ўдалося. З Джонам Рыд і Барысам Бэйнштэйнам (таксама амэрыканцы. Рэд.) мы паехалі на Рыскі фронт.

З намі ехаў рускі сьвяшчэньнік, сыты, барадаты мужчына, досыць разьбітны і вясёлы, але надзвычайна слабы да гарбаты і да гутаркі. На дзьвярох нашага купэ кандуктар прыбіў дошчачку з надпісам:

«Амэрыканская місія». Пад гэтай шыльдай мы спакойна спалі і елі, пакуль поезд поўз сабе пад дробным дожджыкам, а сьвяшчэньнік нясупынна апавядаў пра салдатаў.

— У старым тэксьце царкоўных малітваў,—казаў ён,—бог завецца царом нябесным, а багародзіца—царыцай. Зараз мы павінны выкінуць гэтыя тытулы: народ ня хоча зьняважаць бога. Калі-ж у царкве сьвяшчэньнік моліцца «а міры ўсяго міру», дык салдаты крычаць: дабаў «без анэксыі і кантрыбуцый!» Затым мы молімся за «путешествующих, больных і страждущих!», а салдаты крычаць: «маліся таксама за дэзэртыраў!»

———

Падтрыманыя рабочымі, салдаты рашылі, што вайна павінна спыніцца.

Буржуазея, абапіраючыся на саюзьнікаў і на генэральны штаб, рашыла, што трэба ваяваць далей.

Але ўрад Керанскага ня мог больш кіраваць салдатамі, якія ўжо не паддаваліся краснамоўю гэтага рамантычнага прамоўцы. «Расея павінна мець моцнага чалавека, які ня толькі не дапусьціць ніякіх рэвалюцыйных самадурстваў, але які павінен кіраваць жалезнай рукой». — «Дайце нам дыктатара!».

У дыктатары яны вызначылі казацкага генэрала Карнілава. На зьезьдзе ў Маскве ён запаланіў сэрцы буржуазеі поклічам да палітыкі «крыві і жалеза». Па сваей уласнай ініцыятыве ён увёў у арміі кару сьмерцю. Кулямётамі ён нішчыў батальёны непакорных салдатаў і загадваў складаць іх трупы шэрагамі ўздоўж акопаў. Ён заявіў, што толькі такім моцным спосабам можна вылечыць хворых рускіх людзей.

9-га верасьня Карнілаў выпусьціў праклямацыю, якая казала: «Наша вялікая краіна гіне. Пад уплывам колькаснай перавагі бальшавікоў у Савеце, урад Керанскага працуе ў поўнай згодзе з нямецкім генэральным штабам. Няхай усе, хто верыць у бога і царкву, просяць бога явіць цуд паратунку нашай бацькаўшчыны».

Ён вывеў з фронту частку войска ў 70.000 чалавек, узброеных пікамі. Многія з іх былі магамэтане — яго лейб-гвардыя з туркменаў, яго татарская кавалерыя і каўкаскія горцы. На рукаятках сваіх шабляў афіцэры пакляліся, што пасьля забраньня Петраграду бязбожнікі-сацыялісты будуць змушаны закончыць пабудоўку вялікай мячэці, або будуць расстрэлены. З аэраплянамі, з брытанскімі браніраванымі аўтамабілямі і з краважаднай дзікай дывізіяй ён сунуўся на Петраград у імя бога і аллаха.

Але ён ня ўзяў Петраграду.

У імя Саветаў і рэвалюцыі масы ўзьняліся, як адзін чалавек, бараніць сталіцу. Карнілаў быў абвешчан здраднікам. Былі адчынены арсэналы, і вінтоўкі былі раздадзены на рукі рабочым. Чырвонагвардзейцы ахранялі вуліцы, былі выкапаны акопы, хутка павырасталі барыкады. Мусульманскія сацыялісты, якія былі ў дзікай дывізіі, у імя Маркса і Магамэта пераконвалі горцаў ня ісьці на Петраград.

Іхныя настойлівыя просьбы і довады перамаглі. Сілы Карнілава растаялі, і «дыктатар» быў захоплен бяз ніводнага стрэлу. Буржуазея ўпала ў роспач, калі надзеі контр-рэвалюцыі так лёгка расьсеяліся пад ударамі рэвалюцыі.

Вапняковая прамысловасьць.

Наша краіна на абшары сваім мае значную колькасьць вапнякоў. Праз некаторыя раёны, напрыклад, Шацкі і інш., праходзіць галіна Вялейска-Нёманскага ўзвышша. Гэткія ўзвышшы-узгоркі сустракаюцца і паміж Дняпром і Сожам. Калі рабіць прыблізны схэматычны прарэз гэтых асобных узгоркаў і ўзвышшаў, то мы ўбачым, што яны складзены з камяністага матар'ялу, які быў некалі прынесен сюды ледавіком. Паміж гэтымі камяньнямі і знаходзіцца вапняк, а бывае яшчэ і крэйда, якой вельмі шмат здабываецца ў наступных мясцовасьцях: у в. Лазаравічах па беразе Дняпра, каля Воршы, у в. Кабылякі па р. Сожу—у Гаймыне, Чачэрску, у Мазыры, Віцебску і яго акрузе, у Полацку і акрузе, у Койдававе, Менскай акругі, у Грэску, Слуцк. акругі і г. д.

Вапняк і крэйда ў многіх месцах знаходзіцца ля самай паверхні зямлі і іх лёгка здабываць. У некаторых месцах вапняк і крэйда праходзяць пластом таўшчынёй да 2 сажн., напр., у в. Лазаравічах. Калі глядзець на правы круты бераг Дняпра, то ўбачым белую глебу, падобную па колеру да сьнегу.

Тут здабываньне крэйды вядзецца такім чынам. На крутым дняпроўскім беразе каля самай вёскі Лазаравіч, якая разьлеглася на беразе Дняпра на 2½ палов. вярсты, сяляне капаюць ямы. [Гэта бывае вясною і ў працягу ўсяго лета]. Час ад часу з ям выбіраюць рыдлёўкамі крэйду, якая тут жа складаецца ў кучы. Дзяўчыны і хлапчукі з яе пасьля качаюць галкі, у 5-10 фунтаў. У летні рабочы дзень такіх галак адзін лазаравец зробіць каля 700 штук. Крэйда падсыхае на сонцы і яе перавозяць дадому. Узімку лазараўцы развозяць свае галкі і прадаюць па мястэчках і гарадох Беларусі. Над здабываньнем крэйды працуюць усе сяляне Лазаравіч, каля 987 чалавек і маюць ад гэтага значны прыбытак у сваёй гаспадарцы.

Гэта масавая праца па здабываньні крэйды ў в. Лазаравічах не падлічана Цэнтр. Стат. Управай. Калі падлічыць гэту саматужную прамысловасьць [яна ўжо зарэгістравана ў Ц. Ст. Упр.], то акажацца, што ў Беларусі налічваецца 80 мясцовых саматужных прамысловых устаноў па здабываньні вапнякоў. У іх заняты 92 асобы. і вырабляюць яны вапняковай прадукцыі на 63.940 рублёў. З гэтых лічбаў бачым, што на аднаго чалавека, занятага ў вапельнях, прыходзіцца 695 руб.

Трэба адзначыць, што вапняковая прамысловасьць у Беларусі яшчэ як належыць не распрацавана. Пуд вапны зараз у нас прадаецца па 45—65 кап. і ідзе, галоўным чынам, на будаўніцтва, на ўгнаеньне глебы, на каламазь, і г. д.

Агулам кажучы, вапняковая прамысловасьць вельмі карысна ва ўсіх галінах сялянскай гаспадаркі, і на разьвіцьцё гэтага віду прамысловасьці, неабходна зьвярнуць пільную ўвагу.

А. Ганжын.

Рабочае жыцьцё.

Дасягненьні па экономпрацы.

Экономпраца, не гледзячы на апошні [illegible] і ўдзельнае актыву ў жывую працу па рацыяналізацыі апарату выявілася адною з асноўных прац ЦП саюзу Савгандальслужачых. Перад намі—некаторы матар'ял, які больш-менш [illegible] карціну дасягненьняў у гэтай галіне.

МЦРК.

Зьменена сыстэма праверкі на кніжках [illegible]. Гэтым скарочана колькасьць дакумантаў [illegible]. Рацыяналізавана [illegible] апарату [illegible] на 572 руб. у месяц экономіі [illegible].

[illegible]

У выніку гэтага ёсьць зьніжэньне цэн на тавары першай неабходнасьці.

Белкапсаюз.

Ёсьць экономія у 14.000 руб. у месяц толькі на адным транспарце. [illegible]

Акрфа.

Спрошчан мэтад складаньня мясцовага бюджэту, у выніку з'экономлена 120 працоўных гадзін. Рацыяналізавана праца акладнога рахункаводзтва. Дзякуючы экапомкамісіі, перароблена памяшканьне касы, чым павялічана ве прапускная здольнасьць.

Дзяржгандальбел.

Выканана вялікая праца па рацыяналізацыі апарату як у Менску, так і на ўсіх аддзяленьнях, скарочан штат, адменена рэгістратура, працаўнікі нагружаны да максымуму. У выніку—з'экономлена 5-6 тыс. руб. у месяц, а праца ня толькі не пагоршылася, але з кожным днём палапшаецца.

РСІ.

Устаноўлена стандартная сыстэма праграмы абсьледваньня, праца інспэктуры ўвязваецца, ухілен паралелізм, аблегчана і паскорана праца па абсьледваньні.

Белкамбанк.

Ліквідавана тэхнічная камісія пры ацэначнай камісіі. Пасады юрысконсульта і сэкратара аб'яднаны ў адну.

[illegible] Выкрыта злоўжываньне.

НКУС.

Ліквідаван легкавы транспарт — экономія 1437 руб. Скарочаны камандыроўкі. [illegible] Экономія 1500 руб. у год.

ТЭКСТЫЛЬСЫНДЫКАТ.

Сыстэма [illegible] тавараў па [illegible] зьменена [illegible]. У выніку—экономія [illegible] у 5-6 раз. Праведзена скарачэньне, якое зусім не адбілася на працы.

Дзяржбанк.

[illegible] Экономія—150 руб. у месяц.

Наркамфін.

Прапрацована пытаньне аб рэарганізацыі бюджэтнае ўправы і цэнтральнае касы. Створана адна каса, замест двух, што дае палепшаньне працы і экономію да 15.000 рублёў у год. Арганізавана машыннае бюро, ухілен паралелізм у працы ФКУ і бюджэтнае ўправы. Гэта дае 4000 руб. экономіі.

Разьмер газэтнага артыкулу не дае магчымасьці дакладна высьветліць усе дасягненьні, аднак трэба адзначыць, што экономкамісіі пад кіраўніцтвам саюзу інтэнсыўна працавалі.

Ня ўсюды гаспадарцы і адміністратары згаджаліся на прапановы, прыходзілася часам весьці ўпартую барацьбу. Але такія выпадкі цяпер здараюцца рэдка, бо гаспадарцы зразумелі, што экономкамісіі зьяўляюцца добрымі памоцнікамі ў справе рацыяналізацыі і спрашчэньня апарату.

За летні час экономпраца крыху запяпала. Але трэба спадзявацца, што, як скончыцца адпускная кампанія, ЦП саюзу возьмецца за працу з яшчэ большым уздымам. Хаця шмат што ўжо зроблена, але ёсьць і такія ўстановы, у якіх экономпраца не пачыналася. Вось тут-то і прыдзецца папрацаваць.

Леўскі.

Як працуе наш завод.

(Лесапільны завод № 3 камтрэсту, Віцебск).

У працы нашага заводу за апошні год ёсьць рад дасягненьняў. Тэхнічны стан заводу—добры, у зьвязку з гэтым амаль што няма прастою. За год было 0,75 проц. прастояў, што складае 3,7 мінут у дзень. Сюды ўваходзяць перастаноўкі піл і інш.

Зроблен самы неабходны рамонт і адноўлен корпус заводу. Адначасна, з мэтаю павялічэньня выпрацоўкі, пры тым-жа абслугоўваючым пэрсанале, была ўстаноўлена 2-ая рама, што мела ў выніку зьніжэньне сабекошту прадукцыі.

Прадукцыйнасьць рама-зьмен—1500-1600 куба-футаў, што ў параўнаньні з 1925 г. дае павялічэньне на 20,2 проц. Трэба адзначыць, што ў мінулыя гады наш, як і іншыя мясцовыя заводы, працаваў 7-8 месяцаў у год. Прастоі-ж павялічалі сабекошт прадукцыі. У гэтым-жа годзе завод працаваў без перапынку. Выпускаемая прадукцыя па якасьці прадукцыі ня ўступае даваеннай.

Зьмяншэньне сабекошту дала магчымасьць зьменшыць цэны на пілёныя матар'ялы на 13,62 проц.

Але поруч з дасягненьнямі, ёсьць і адмоўныя бакі і цяжкасьці ў жыцьці і працы нашага заводу. Так, няма месца для складу лесу і пілёных матар'ялаў. Гэта вельмі шкодзіць працы заводу і выклікае непатрэбныя выдаткі. Дзеля таго, што няма дзе складаць лес на самым заводзе, яго прыходзіцца складаць на Лучэскім полі, а ўзімку перавозіць яго конна на завод. Гэта выклікае лішніх выдаткаў па 1,2 кап. на фут на ўвесь сплаў лесу.

Адсутнасьць месца на заводзе не дае магчымасьці ўстанавіць патрэбныя варштаты і машыны. З гэтае прычыны камтрэст было склаў праэкт перанесьці завод у іншае месца, але праэкт ня быў зацьверджан.

І-к Дварсон.

Пілы пяюць.

Пакіньце цэнтр, шырокі пляц з высокімі каменнымі будынкамі. Будзе бераг сіняй і спокойнай Дзьвіны. Гэты бераг і усыпан заводамі маленькімі ды вялікімі. Гэты бераг і ёсьць самая пралетарская частка гораду.

Віцебскі лесапільны завод таксама знаходзіцца ў гэтых мясцовасьцях.

Па сіняй Дзьвіне здалёку плывуць стужкі плытоў. Тут іх часткай разьбіваюць.

Чорныя броўны рэжуць па белыя дошкі. І ўжо адсюль беларускі лес разыходзіцца далёка па за межы краіны.

На лесапільных заводах пяюць вострыя, вялікія пілы. Іх тут многа. Яны ў кожным цэху.

Віцебскі лесапільны завод яшчэ зусім нядаўна быў на краю сьмерці.

Выратавалі яго вялікім рамонтам. Асабліва гэта «лячэньне» заводу сказалася на галоўным корпусе. Яго паднавілі, перабудавалі.

Пяюць пілы ў вузкіх цэхах. На белыя дошкі рэжуцца чорныя броўны.

Сыпіцца кудравая стружка...

Што ні дзень завод «паўнее» і расьце.

Раней напрыклад ня было магчымасьці працаваць больш 6-7 месяцаў у год. І пілы тупіліся і сырцу не хапала. І тое, што прыходзілася дазваляць сабе такі доўгі адпачынак адбівалася на кошце прадукцыі.

Зараз завод працуе з поўнай нагрузкай. Без перабою дзень у дзень пяюць сталёвыя пілы.

Добрая якасьць распіленага лесу Віцебскага заводу ў гандлёвых колах ужо даўно вядома.

Яшчэ год таму назад на гэтым месцы галоўны корпус пагражаў абвалам, пілы пелі ня кожны дзень.

А зараз новы корпус. Новыя песьні.

І багатыя пэрспэктывы на будучыну.

Па сіняй Дзьвіне з далёку вязуць сюды лес, каб з чорных броўнаў зрабіць белыя дошкі.

Стружка.

ЧАМУ ТАКАЯ РОЗЬНІЦА?

(Менская вучастковая страхкаса, Зах. чыг.).

Чамусьці у нашых страхкасах існуюць розныя законапалажэньні аб выдачы дапамогі па беспрацоўі. У акруговых страхкасах выдаецца дапамога на члена сям'і, у вучастковай страхкасе МББ—таксама, а ў вучастковай страхкасе Зах. чыг.—становішча іншае.

Тут выдаецца на першай катэгорыі 13 р. 50 к. (толькі на самога беспрацоўнага), і на II—9 руб. На членаў сям'і нічога не выдаецца. Гэткі парадак выклікае незадаволеньне беспрацоўных Зах. чыг.

Дый не дзіва. Шматсямейны беспрацоўны ў горадзе ці на МББ атрымлівае з страхкасе 20—22 руб. дапамогі, а ў нас толькі 13 р. 50 к., або 9 руб.

Вучпрафсож і сама вучстрахкаса павінны хутчэй гэтае пытаньне прагледзіць і вырашыць, каб [illegible] беспрацоўных.

Н. Крун.

„Хваробы“ касы ўзаемадапамогі.

(Студы).

Адной з галоўных хвароб нашай касы пры саюзе працасьветы, зьяўляецца несваячасовы зварот пазык. Гэтая „хвароба“ цягнецца ўжо некалькі год і моцна перашкаджае нармальнай працы касы.

Вельмі часта сябры касы пазычаць грошы на два-тры месяцы, а не зварочваюць іх паўгода, год і болей. Ёсьць і такія таварышы, якія, пазычыўшы грошы, выяжджаюць у другі горад на працу і непаведамляюць касу аб сваім выезьдзе. Такіх выпадкаў было за гэты час досыць значны лік, і бюро касы прыходзілася такія грошы залічаць у беззваротную суду.

Цікава адзначыць, што вялікі процант злосных неплацельшчыкаў падае па настаўнікаў другога канцэнтру сямігодак, якія атрымліваюць большую пэнсію. Такія „шкоднікі“ касы, як відаць, лічаць, што яны бяруць свае «ўласныя» грошы, якія не падлягаюць звароту. Бываюць часамі і такія здарэньні, што вінавайца касы гаворыць: «Я вам пазыку аддам, толькі вы зноў мне пазычце грошы“. І праўда, ён аддаваў пазыку, але тут-жа падаваў заяву, каб яму выдалі зноў. Усе гэтыя недарэчнасьці заўсёды абгаварваюцца на сходах сяброў касы, але вынікі бываюць тыя самыя: бюро касы вядзе барацьбу таксама з гэтай хваробай, але зьнішчыць яе ня можа. Адзіным сродкам, якім можна прымусіць вярнуць пазыку, зьяўляецца перадача справы ў суд. Хоць гэта і выклікае нараканьні на бюро, але іншага выхаду няма. Праўда, гэтую меру прыходзіцца прымаць толькі супроць злосных неплацельшчыкаў, якія доўга ня плоцяць, а потым зьдзіўляюцца, што ад іх патрабуюць грошы.

У вогуле ўсё гэта паказвае, што ёсьць частка сяброў касы, якія не разумеюць сваіх абавязкоў, або ня хочуць іх разумець. Такіх сяброў трэба выключаць з касы, і тады толькі каса будзе нармальна працаваць.

Пік.

Пятнаццаць год бруд пілі.

(Завод „Труды“, Полаччына).

На шкляным заводзе, дзе рабочым прыходзіцца працаваць каля печы (ваны) у якой гарачыні да 1800 градусаў, асабліва ў летні час прыходзіцца ціць шмат сьцюдзёнай вады, ня лічачы ужо таго, што праз 20-30 хвілін трэба бегчы ў возера, каб пакупаўшыся крыху асьцюдзяніцца, бо за страшнай гарачынёй нельга працаваць.

Каб вада была як найсьцюдзяней у яе кладуць лёд, які бяруць з лядоўні спэцыяльна дзеля гэтага пабудаванай. Усё-б гэта было добра, але ўлетку псуюцца і шмат якія прадукты, якія лепш усяго захоўваюцца ў лядоўні, што і рабілі асобы якія ад лядоўні жывуць блізка, хоць і да заводу зусім ня маючыя дачыненьня. Носячы ў лядоўню прадукты яны хадзілі па лёдзе бруднымі нагамі і ставілі брудную пасуду. Лёд забруджваўся і потым забруджаны яго клалі ў ваду дзеля піцьця.

Было так пятнаццаць год і пэўна цягнулася-б яшчэ столькі каб ня прышоў на лёд член камісіі па ахове працы. Убачыўшы бруд, ён склікаў камісію якая абсьледвала і вынесла сваю пастанову.

Перш-на-перш убраць усе прыватныя рэчы, потым зьняць забруджаны пласт лёду і далей трымаць лёд чыстым, дзеля гэтага трэба пакласьці масткі каб не хадзіць па лёдзе, а каб лёд не забруджваўся прыватнымі асобамі, ключ павінен быць у пэўнай асобы, якая-б адказвала за чыстату лёду.

Пастанову камісія зрабіла добрую, але позна агледзілася. За ўвесь час не адзін рабочы захварэў ад бруднай вады. Ганячыся за буйвымі недахопамі камісія прапушчала дробязь, якая магла даць цяжкія вынікі.

Мятла.

Больш плянавасьці ў справе вышэйшага навучаньня.

[illegible]

Ёсьць рад фактаў, якія сьведчаць аб [illegible] плянавасьць у гэту справу.

М. Б.

Новыя лекавыя ўстановы.

У Народным Камісарыяце Аховы Здароў'я Беларусі ўжо дэтальна апрацован плян пашырэньня лекавых устаноў і лекавай сеткі ў 1927-28 годзе. Плян распрацован з такім разьлікам, каб палепшыць існуючую сетку, упарадкаваць і пашырыць санітарнае абслугоўваньне рэспублікі і разьвіць сетку лекавых навуковых устаноў.

Асаблівая ўвага зьвернута на арганізацыю новых лекавых устаноў.

У Беларусі да гэтага часу ня было спэцыяльных устаноў, якія займаліся-б вывучэньнем лекавай справы. Зараз адчыняецца шэраг гэткіх устаноў. У Менску арганізуецца **інстытут аховы працы**, у склад якога ўліваецца музэй аховы працы, псыха-тэхнічная лябараторыя, лябараторыя па вывучэньні фізычнай працы і гігіены. Памяшканьне для гэтага інстытуту ўжо адведзена. Пачаўся збор экспанатаў для інстытуту і навуковых матар'ялаў.

Апрача гэтай вялікай навуковай установы, у Менску-ж арганізуецца **інстытут па вывучэньні санітарыі і гігіены**. У інстытуце будзе шэраг аддзелаў, дзе будзе вывучацца наша харчаваньне, абслугоўваньне вадой. Патрэба ў гэтым інстытуце адчуваецца ўжо даўно. Сваю працу інстытут, галоўным чынам, будзе зьвязваць з патрэбамі вёскі, з вывучэньнем ле харчаваньня.

На гэтым ня спыняецца рост лекава-навуковых устаноў. У Менску арганізуецца вялікі **інстытут па барацьбе з сухотамі**. Інстытут арганізуецца ў памяшканьні б. Цэнтральнага Дому Адпачынку. Гэта пытаньне ўжо пагоджана з ЦСПСБ.

Пры інстытуце будзе 50 ложкаў для сухотных хворых, у памяшканьне гэтага-ж інстытут пераводзіцца Менскі дыспансэр для сухотнікаў.

Пры інстытуце, апрача таго, арганізуецца клініка прафэсыйных хвароб.

Павялічваецца агульная колькасьць санітарных урачоў з 24 да 40. Паляпшаецца дапамога псыхічным хворым. Каля Менску ў Навінках для іх пашыраецца барак. На гэту справу адпускаецца 10.000 рублёў, у Магілеўскай і Віцебскай акрузе пашыраюцца больніцы для псыхічна хворых (на 60 месцаў).

Колькасьць ложкаў у іншых больніцах павялічваецца на 140.

Будзе адпушчана 20.000 руб. на пабудову новага корпусу ў Чарніцах, арганізуецца санаторыя для нэрвова-хворых, на што таксама будзе адпушчана 20.000 руб.

Усяго на капітальны рамонт больніц, пашырэньне ліку ложкаў і арганізацыю навуковых устаноў будзе адпушчана 268.000 руб. 35.000 руб. з гэтай сумы пойдуць на курортную дапамогу сялянам.

Я. С—і.

Увага цыркавой арэне!

(У парадку абгаварэньня).

Мы пішам аб „Трильби“, аб „Романе“, аб «Покаянной цепи», аб «Уснувшем Париже» і „Жене шахтовладельца“. Кіно, драма, опэра, апэрэта—усё гэта ня высьлізьне з-пад спрытнага пяра рэцэнзэнтаў. Усе выгляды мастацтва заўсёды знаходзяцца пад наглядам газэты. Выключэньнем толькі зьяўляецца цырк.

Аб цырку мы маўчым. Цырк штовечар набіт публікай. Штодзень—аншлаг. Аб цырку гаворыць увесь горад. Аб імёнах барцоў не перастаюць гаварыць.

— Цырк, цырка, цырку...

— Буравой, Буравога, Буравому...

Сёньня мне сказалі аб тым, што ў яўрэйскім судовым вучастку разьбіраецца справа аб разводзе, прычым віною разводу зьяўляецца той-жа цырк, правільней—грошы, якія штодзень муж на гэты цырк выдае.

Сотні, тысячы рабочых кожны вечар ходзяць у цырк. Ні аднаго вечара не прапускаюць.

Трудна апісаць хвалявапьне, ахапляючае цыркавую аўдыторыю ў часе барбы. Любімых барцоў засыпаюць кветкамі, качаюць...

Газэта маўчыць, быццам нічога ня бачыць.

Хто ходзіць у цырк? Цікавае пытаньне. Можна з упэўненасьцю сказаць, што на 80 проц. цыркавы глядач прыходзіць з акраін, з рабочых пасёлкаў, прыходзіць ад варштату, ён камплектуецца сярод саматужнікаў, дробных служачых, завадзкіх рабочых, рамесьнікаў... Выходзіць, што цырк—самае „пралетарскае“ мастацтва. Чаму-ж мы маўчым аб цырку? Чаму мы аб ім ня пішам?

Адкуль у вас гэтае няддбайна-панскія адносіны да цырку?

Адкуль? Чаму нам можна пісаць толькі аб „сапраўдным“ мастацтве—чыстым, беласьнежным, анельскім „сьвятым“ мастацтве... А аб цырку нельга.

Гавораць, што цырк культывіруе грубую фізычную сілу. Дык што-ж? З якога гэта часу мы сталі такімі манакамі, такімі далікатнымі і эфірнымі анёлчыкамі, такімі „воблакамі ў штанах“. З якога гэта часу мы пачалі адварачваць нос ад прыгожага, здаровага, мускулістага цела, ад магутнага руху, ад ёмкасьці? Хто сказаў, што нам варожы культ здаровай мускулатуры, жалезнай маладасьці, велізнай сілы, сталёвай і гібкай спрытнасьці?

Гэта сказалі інтэлігенты. Гэта сказалі тыя самыя нікчэмныя імпатэнтныя „арыстакраты духу“, хто па словах нябошчыцы Ларысы Рэйснэр „са зьнявагаю адварачваліся ад прыгожай голай бабы—Вэнэры“. І псыхалёгія гэтай публікі для нас ня толькі пе абавязковая—яна шкодная.

Трэба выкінуць вон панска-інтэлігенцкую зьнявагу да цырку.

Цырк—адна з самых здаровых галін мастацтва.

І якраз таму, што цырк наведваюць амаль выключна рабочыя, якраз таму нам трэба больш гутарыць аб ім, не абыходзіць яго моўчкі, імкнуцца зьнішчыць у ім тое шкадлівае і непатрэбнае, што прылепілася да яго ў выглядзе гнілога грыба.

На цыркавой арэне пакуль што цёмна. Трэба арэну асьвяціць...

М. Г.

Беларусы ў Смаленшчыне.

Вярнулася экспэдыцыя Інбелкульту па вывучэньні жыцьця беларусаў у Смаленшчыне. Экспэдыцыяй кіравалі І. Сэрбаў і А. Шлюбскі. Экспэдыцыя наведала паўночную частку сучаснай Смаленскай губ. і Ржэўскі павет Цьвярской губ., дзе большасьць жыхароў складаецца з беларусаў. Экспэдыцыя наведала таксама гарады Дзямідаў, Ржэў і інш., прычым спынялася ў 15 вёсках.

Праф. Сэрбаў вывучаў матар'яльную культуру і быт беларусаў, А. Шлюбскі—духоўную культуру. Тав. Шлюбскі сабраў звыш 500 абрадавых песень; у слоўнік «Беларусы на Смаленшчыне» сабрана звыш 1000 слоў; сабрана шмат беларускіх узораў.

Праф. Сэрбаў вывучаў адзеньне мясцовых беларусаў іх харчаваньне і інш.

Зусім выпадкова т. Шлюбскі ў часе экспэдыцыі знайшоў цікавыя палітычныя карыкатуры з часоў 1917 году.

Зараз удзельнікі экспэдыцыі распачалі ўпарадкаваньне і вывучэньне сабраных матар'ялаў.

С.

ХРОНІКА.

Дапамога палітычным вязьням.

ЦК МОПРу БССР [illegible] ад усіх акругаў у працягу ліпеня г. г. [illegible] 5.000 руб. [illegible]

Аб прыёме ў Мсьціслаўскі дзяржаўны пэдтэхнікум.

[illegible]

Курсы чырвоных сясьцёр.

[illegible]

Пашырэньне радыёаматараў [illegible]

[illegible]

Дом пад дзіцячыя ясьлі.

[illegible]

Да ўвагі паляўнічых.

[illegible]

Назіраньні кваліфікацыі беспрацоўных.

[illegible]

Рост малочных арцеляў.

[illegible]

Сьвята менскіх фізкультурнікаў.

4-ы дзень.

[illegible]

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА.

Скачкі ў вышыню з месца:

1) Якубёнак (Друкары)—123 см.; 2) Штуцін (Друкары)—115 см. і 3) Гуляко [АВШ] —115 см.

Скачкі ў даўжыню з месца. [Жанчыны].

1) Башук—2 мэтры.

Бег на 5000 мэтраў:

1) Сінякевіч (АВШ)—18 м. 9,1 с.; 2) Марцынкевіч (№ дыв.)—18 м. 25,2 с. (абодва пабілі акруговае дасягненьне) і 3) Алехна (№ дыв.)—19 м. 15 с.

Трайны скачок у даўжыню з разьбегу:

1) Кузьмін (Дынамо)—11 мэтраў 21 см. (павялічыў усебеларускае дасягненьне); 2) Лавейка—10 м. 66 см. і Якубёнак—10 м. 61 с.

Скачкі з шастом:

1) Кузьмін—2 м. 90 см. (павялічыў усебеларускае дасягненьне на 10 см.); 2) Якубёнак—2 м. 70 см. і 3) Паранёк—2 м. 70 см.

Трайны скачок з месца:

1) Кузьмін—8 м. 7 см.; 2) Якубёнак—7 м. 16 см. і 3) Гайлаў (кон. дыв.)—7 м. 13 см.

Эстафэта 800+400+200+100 мэтраў.

Вельмі цікава прайшла эстафэта, першае месца ў якой заняла каманда прафсаюзаў у 3 м. 57,9 с., на другім месцы каманда № дыв. у 3 мін. 59,5 сэк. і на трэцім—АВШ у 4 мін. 7 сэк.

ФУТБОЛ.

Увечары адбыўся футбольны матч паміж камандамі кон. дывізіі і зборнай лігераў, які скончыўся на карысьць кон. дывізіі з вынікам 2 : 1.

Гэткім чынам, пяршынства Менскай акругі засталося за камандай кон. дывізіі.

Зараз з усіх камандаў Менску складаецца зборная каманда (лепшых гульцоў), якая будзе паслана ў Гомель на усебеларускія спаборніцтвы.

БАСКЕТБОЛ.

Баскетбольны матч паміж камандамі Дынамо і зборнай прафсаюзаў скончыўся з вынікам 24 : 15 на карысьць першай. Трэба адзначыць вельмі няпрыгожую, грубую гульню з боку абедзьвюх камандаў, што трэба ў далейшым зьнішчаць.

ЛАУНД-ТЭНІС.

У трэці дзень розыгрышу лаун-тэнісага пяршынства адбыліся гульні 2-й клясы. Вынікі гэткія: 1) Дынэрштэйн (6 : 3 і 6 : 4) Бацьвінік [6 : 1]; 2) Біндлер [6 : 0; 6 : 1], Фірсанаў [6 : 3]; 3] Аніськевіч [6 : 3; 6 : 1), Рывкін [8 : 6] і 4) Фарнальскі [6 : 4; 6 : 3]—Бергер.

Засталіся фінальныя гульні, якія будуць адбывацца ў пятніцу і ў суботу на пляцоўцы саду «Прафінтэрн» ад 10 ч. раніцы.

На спаборніцтвах 27 ліпеня прысутнічала звыш 1500 асоб, чаго Менскі спорт-стадыён да гэтага часу яшчэ ня бачыў.

І. Яч.

СУД.

Аддзякавала „іншым парадкам“.

Алёна Маразэвіч са сьціснутымі кулакамі падышла да піўной і адчыніла дзьверы. Гарачае паветра і тытуновы дым ударылі ёй у твар. Гэта апошняе яшчэ больш расхвалявала Алёну, і яна, нібы ў гарачкі, падышла да стала, дзе сядзела вясёлая кампанія.

— Ты зноў тут?

— А ты што, усьцешылася, убачыўшы мяне тут?—запытаў п'яным голасам Панцялей—муж Алёны.

— Крр-раваніўца—прахрыпела Алёна,—сядзіш тут і прапіваеш усё. Нават сала маё прапіў.

— Ціха, ціха, ня шумі. Тваймо нічога я не прапіў, бо ўсё, нават і ты сама, маё...

— Пачакай, гадзіна, я табе аддзякую іншым парадкам! крыкнула Алёна і шпаркім крокам пашла прэч.

Гэта было 21-га лютага сёл г. На другі дзень увечары Алёна пачула стук у зьверы. Адчыніла. Суседзі знесьлі на руках п'янага Панцялея. Палажыўшы яго на печ, суседзі пашлі з хаты. Некаторыя дзеці ўжо спалі, а некаторыя былі яшчэ ў мястэчку—гулялі. Алёна рашыла, што лепшага моманту не надбярэш, каб раз-назаўсёды расквітацца з мукам. Аглянуўшыся некалькі раз, яна пераканалася, што ўсё ў парадку.

— Трэба дзейнічаць,—рашыла яна.

Завязаўшы Панцялею на шыю ручнік, яна моцна заціснула яго. Яму ня шмат трэба было, бо ён быў моцна п'ян, і пасьля таго, як Алёна сьціснула шыю першы раз, Панцялей скапаў.

Алёна лягла на ложак і захрапела штучным храпам. У кутнім часе прышла з мястэчка дачка Маразэвічаў—Аксеня, якая заўважыла, што бацька няжывы. 23-га лютага раніцою ўсё м. Бялынічы ўжо ведала аб сьмерці Панцялея Маразэвіча.

Магілеўскі акруговы суд прыгаварыў Алёну Маразэвіч на 8 год зьняволеньня, але, прымаючы пад увагу некаторыя акалічнасьці справы, знашоў магчымым скараціць кару да 3-х год.

С. А-кі.

Навука і тэхніка.

Сьмертаносныя вынаходкі.

Францускі інжэнэр Фушо Вільлерль хоча праславіцца, як вынаходца электрычнай гарматы, якая дзякуючы сваім канструкцыйным асаблівасьцям можа выклікаць поўны пераварот у артылерыйскай справе. Гэта гармата страляе бяз дыму і гуку, ня псуецца так хутка, выпушчае стокілёвыя снарады з нячуванаю хуткасьцю, вымагае значна меншай абслугі, адным словам, мае шмат перавагаў перад звычайнай гарматай.

Вынаходка амэрыканскага тэхніка.

З Варчэстэра ў штаце Массачузэт даносяць, што вядомы фізык Робэрт Годдарт робіць спробы ў сваёй лябараторыі з машынай, якая часткова зьяўляецца самалётам, а часткова ракетай. Гэта машына павінна быць ужыта дзеля зносінаў паміж Амэрыкай і Эўропай. Шыбкасьць яе павінна перавысіць шыбкасьць самалётаў у некалькі разоў.

Робэрт Годдарт працуе над сваёй вынаходкай некалькі гадоў.

Са сьвету зьвярын.

Вялікі прыроднік Ліннэ налічыў у свой час на сьвеце 1100 жывучых зьвярын. Ад таго часу зарэгістравана столькі новых сартоў зьвярын, што сягоньня лічаць іх да 400.000 Найбольшы лік сартоў прыпадае ня сям'ю аваднёў, іх аж 280.000. Вельмі многа мягкацелых—да 10.000 сартоў. Сям'я вужак налічае да 2.500 сартоў, а сям'я сысуноў лічыць усяго толькі 2.300 сартоў. Тропікавыя краіны маюць найбольш сартоў рознай зьвярыны, пры гэтым найбольш мае Паўднёвая Амэрыка, а набменш Аўстралія. Ад экватара да канцавосьсяў лік сартоў зьвярыны памяншаецца, але не памяншаецца лік самых зьвярын, асабліва марскіх, якіх і тут вельмі многа.

Паштовая скрынка.

Т. Кручкову, ст. Жодзін. Ваш артыкул „100 проц. актывісты“ надрукавана ня будзе з прычыны неапрацаванасьці тэмы.

А. Калевічу—(Капыльскі р.). Здарэньне аб Іодко, якое вы прыслалі, ужо даўно ў газэце зьмешчана. Уважлівей чытайце газэту.

Зоркаму—[М. Талачын]. Сутнасьць заметкі „міліцыя ня дрэмле“, у „Сав. Бел.“ ужо зьмешчана да атрыманьня вашай. З прысылкаю не спазьняйцеся.

Міх. Вярба. Вашы допісы накіравалі: «Калі канец цяганіны» пракурору Менск. акр., а „Дактары Пухавіцкага р.“ і „Дайце каморніка“—Пухавіцкаму РВК.

Вашы вершы да друку не падыйшлі. Селькорам вы залічаны. Пішэце.

Рыгораву. «Цёмныя справы» накіравалі Пятрыкоўскаму РВК.

Апавяшчэньні.

— Гаррайком КП(б)Б даводзіць да ведама ўсіх сяброў і кандыдатаў арганізацыі, што сёньня, 29 ліпеня, а 7 гадз. увечары ў клюбе Карла Маркса адбудзецца агульны сход раённай арганізацыі.

Парадак дню: 1. Даклад аб падзеях у Кітаі. 2. Бягучыя справы.

Яўка абавязкова.

— Шахматна-шашачны клюб вучнёўскай моладзі праводзіць запіс жадаючых удзельнічаць у шашачным турніры.

Клюб адчынен па нядзелях, аўторках і пятніцах з 7 да 11 г. веч., пры ім існуе бібліатэка. Клюб намячае правесьці ў Менску жаночы шашачны турнір.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
Гастролі артыстаў Ленінградзкага Акадэмічнага б. Александрынскага тэатру.
Пятніца, 29 ліпеня.
„ИДЕАЛЬНЫЙ МУЖ“. П'еса Оскара Уальда.

ЦЫРК пад маст. кіраўніцтвам А. Г. КІССО.
Пятніца, 29 ліпеня.
Спартыўнае відовішча з удзелам усёй трупы цырку.
Працяг чэмпіянату барбы. Боруцца наступныя пары:
1-я пара—рашучая схватка да канчатковага выніку без абмежаваньня часу па выкліку ВАСІ БУРАВОГА, на што „ОРАНЖЕВАЯ МАСКА“ згадзіўся—ВАСЯ БУРАВЫ—„ОРАНЖЕВАЯ МАСКА“, 2-я пара—А. ЦІТАЎ супр. ФЕДЗІ КАЖАМЯКІ, 3-я пара—АЛІ МУХАМЭДАЎ супр. ГР. РУСАКОВА; 4-я пара—АЙВАЗАЎ супр. КОЛІ КВАРЫЛАНІ; 5-я пара—АРЛОЎ супр. ВАГНЭРА.
АНОНС! Едуць новыя сусьветныя атракцыёны. Сачэце за рэклямай.
Пачатак роўна а 9 гадз. веч., барбы—у 11 г. веч. Цэны—ад 25 к.
Адміністратар Н. НІКОЛЬ.

КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».
З пятніцы, 29-га ліпеня—толькі 3 дні (29, 30 і 31 ліпеня)—грандыёзная мастацкая гістарычная пастаноўка „НІБЕЛУНГІ“. 2-я сэрыя („Зигфрид“).

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».
З аўторка, 26-га ліпеня—самы папулярны комік-трукіст Рычард Толмэдж у новай амэрыканскай камэдыі „МНИМЫЙ АТТОРНЕЙ“ у 6-х частк.
Звыш праграмы—кіно-хроніка Савкіно № 83 (апошні вып.)

ПАДПІШЭЦЕСЯ СВАЯЧАСОВА НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“ на ЖНІВЕНЬ месяц
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
На 1 месяц — — 70 к. На 3 месяцы 2 р. —
» 2 » 1 р. 40 » Да канца году 3 р. 40 к.
За дадатковыя 40 кап. у месяц кожны падпішчык можа атрымаць часопісь «Маладняк»—кніжку ў 6 друкаваных аркушаў (100 стар.), якая даецца, як платны дадатак да газэты.
Газэта «Савецкая Беларусь» разам з часопісьсю «Маладняк»—1 руб. 10 кап. у месяц.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты—рог вуліц Ленінскай і К. Маркса, у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддз. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

ЛЮБУЮ КНИГУ
ПО ВСЕМ ОТРАСЛЯМ ЗНАНИЯ и ТЕХНИКИ, ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
немедленно высылает наложенным платежом книжный магазин „КНИЖНАЯ ПОЛКА“.
РАЗЫСКАНИЕ и ВЫСЫЛКА РЕДКИХ и РАСПРОДАННЫХ ИЗДАНИЙ.
Заказы и деньги адресовать: МОСКВА, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3 „КНИЖНАЯ ПОЛКА“. 6-6

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА.
ВЫШЛА З ДРУКУ І ПРАДАЕЦЦА КНІЖКА
„АДЗІНЫ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫ ПАДАТАК У БЕЛАРУСКАЙ ССР“.
Новы закон аб сельска-гаспадарчым падатку з 2-га красавіка і яго тлумачэньне.
Пад агульнай рэдакцыяй і з прадмоваю Начальніка Падатковага Кіраўніцтва Наркамфіну БССР М. Кардашэнкі. Ст. 80. Цана 25 кап.
Кніга гэта карысная для кожнага гаспадара, сельсаветаў і райвыканкомаў. Мае шмат прыкладаў да тлумачэньняў.
заказы прымаюцца:
у цэнтральным магазыне ДВБ у Менску і праз акруговыя аддзяленьні ДВБ у акругах. 2—3

ВСЕМ НЕОБХОДИМО ПРИОБРЕСТИ АВТОМАТИЧЕСКИЙ СЧЕТЧИК,
который без всяких знаний МОМЕНТАЛЬНО дает готовые результаты умножения, деления и вычисления процентов. Высылается немедленно по получении заказа и 50 к. За пересылку и упаковку 20 к., всего 70 к. (можно марками). Наложенным платежом высылается от 3 руб.
Заказы и деньги направлять по адресу: Москва 155, Малая Бронная, 10, помещение 3, „КНИЖНАЯ ПОЛКА“.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Пашпарт № 2195 Шапіро А. А., выд. Менакрміліц. ад 23-VI-23 г., кв. № 3887.

— Вучотна-цапрызыўн. карт. № 13, Ковеля П. С., выд. Асаўскім ВВК, кв. № 3888.

— Асабовая пасьведчаньне № 642, выд. Зарэчскім с.-саветам, віза 14-га пагран. атр. за № 4210, вучётна-конская кніжка № 852 і асабовая кніжка № 47-47., выд. Плешчаніцкім РВК на імя Фальковіча А. К. кв. № 3889.

— Пасьведчаньне № 22 Жыляка І., выд. Наркамасьветы аб сканчэньні лектарскіх курсаў беларусазнаўства, кв. № 3890.

— Каапэрац. кніжка Кажарскага І. К., выд. МЦРК, кв. 3898.

— Конская картка Ліпніцкага І. Ф., выд. Шацкім РВК, кв. № 3899.

— Вайсковая кніжка Ліпніцкага І. Ф., выд. Шацкім РВК, кв. № 3900.

Галоўліт 24864.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.